

Partizan

GLASILO RAVENSKIH ZELEZARJEV

Leto XVI

Ravne na Koroškem, 14. julija 1979

Št. 13

Izdaja delavski svet Zelezarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavž, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk

Glasiilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

SHODITI POTI K OBELEŽJEM

Lepa navada postaja, da za partizanske narodne praznike odkrivamo spominske plošče; vsako leto katero. Zdaj v tej rebri, spet v oni globači; železne, bronaste, kamnitne. Ne zmanjka dogodkov iz časov pred šestintridesetimi leti; zmag ali uspešnih prebojev ali žrtev.

Zarek spomina posveti močnejše enkrat v ta, drugič v drugi kraj. Ni zaselka pri nas brez

junakov in žrtev; plošča ali kamen sta še najmanjša oddolžitve.

Zveza borcev poskrbi za to; ob stran ne stopi nihče pri takih akcijah. Mladi so poleg, druge družbenopolitične organizacije; šolarji dobivajo tako zmeraj nove učbenike v naravi.

Jim povemo, da je kos kruha partizan lahko pomenil v tistih steklih časih smrtno obsodbo za darovalca. In je kljub

temu bilo dovolj jesti za borca, varna streha in tople sprejem.

Z izseki posameznih usod oživi vsa teža velikega časa. Bolj ko se zavemo mrakobne resničnosti okupacije, lepše zasijejo iz nje dobrot, vztrajnost in pogum preprostih ljudi, ki so kljub strahu pred smrtjo odpirali vrata svojih domov partizanom.

Po vsej občini bodo za 22. julij, dan vstaje slovenskega naroda, visele zastave. Prvič kot samostojna krajevna skupnost bodo letos doživele Leše svoj praznik.

Mnogi pa se bodo napotili visoko pod Uršljo goro. Pri Obretanu naj bi združil spomin pomembne dogodke:

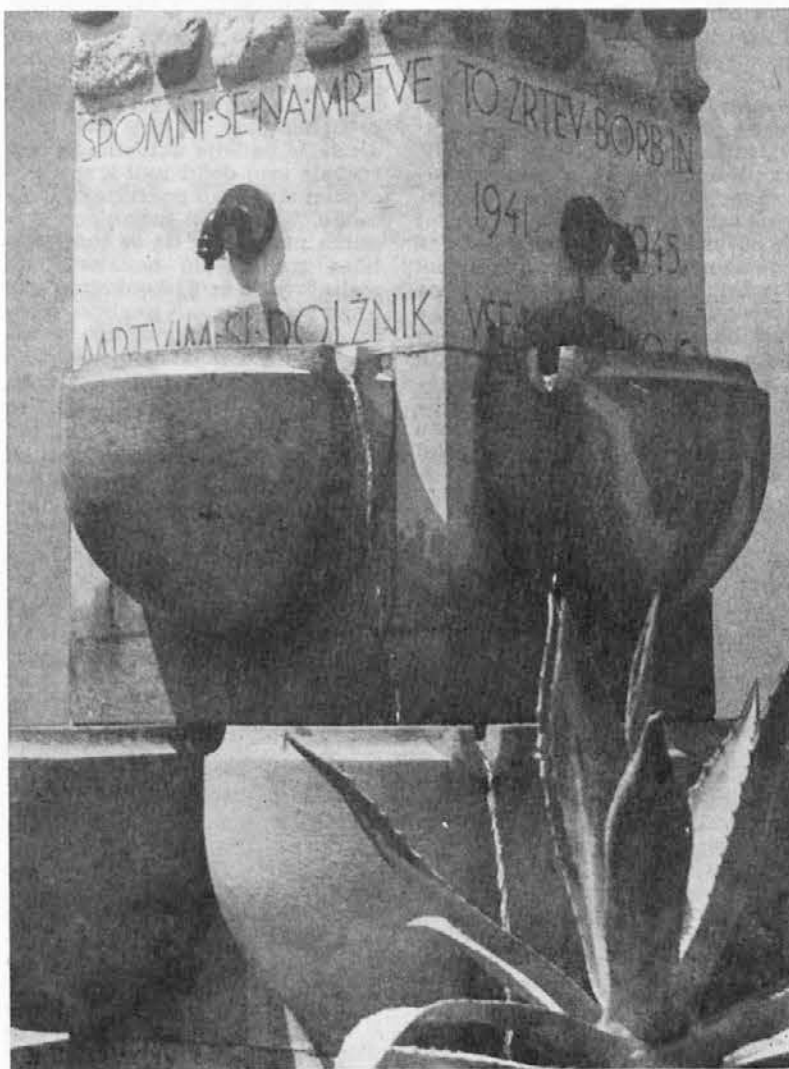
- štirje borci so padli tu,
- o javki »pri mokrem jopiču« bodo povedali preživeli,

— o skladišču hrane pa o političnem bunkerju,

— od tod so krenili partizani tisto zadnjo oktobrsko nedeljo osvobajati Kotlje.

In še bo spomin vedel za prihod slavne 14. divizije. Pletel bo naprej dogodke, kako je potem bilo vse težje še priti in obstati na Gori komu, ki ni bil partizan ali aktivist, pristaš OF.

Oživiti velike dni, čas, ki je navdihoval tudi preproste male ljudi k junaštvom. Približati zgodovino naši dobi, da bi jo oplodila s plemenitostjo. Ohraniti vsaj delno takratne objekte pa utreti steze do spominskih krajev. Vzbuditi zavest, da ni pomembno samo postavljati spomenike in vzidavati plošče, ampak je treba tudi shoditi poti k obeležjem.

Neusahljiv spomin

Proizvodnja slovenskih železarn v maju

Majski prazniki in z njimi manj delovnih dni so gotovo eden od vzrokov, da to ni mesec z najugodnejšimi pogoji za dosego velike proizvodnje. Letošnji maj je imel še to posebnost, da je bil izjemno vroč in so bili v vročih obratih delovni pogoji več kot tri cele tedne taki kot v najtoplejših dneh poletja. Vse to je res, vendar ne opravičilo, da so letošnji majski proizvodni rezultati slabši kot mesečna poprečja za več let nazaj. Težave, ki so nastopale, so docela podobne težavam iz prejšnjih mesecev. Prekomerni vzdrževalni zastoji, problemi z vložkom, velika odsotnost z dela in pomanjkanje delovne sile in nič drugega, kar bi lahko označili kot izjemen vpliv. Izpad stroja za armaturne mreže ima seveda velik vpliv na proizvodne rezultate v Žični, podobnih vzrokov za slabe rezultate v drugih delovnih organizacijah ni.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena 99% in je bila nižja kot v aprilu. V lanskem maju je bila nekaj 100 ton večja. Proizvodnja jekla je bila izvršena samo z 92%: v železarni Jesenice 91%, v železarni Ravne

103% in v železarni Štore 75%.

Blagovna proizvodnja so izvršili: Železarna Jesenice 96%, Železarna Ravne 98% in Železarna Štore 85% in skupni rezultat je 94%. Lani v maju je znašala blagovna proizvodnja železarn 5000 ton več kot letošnja in tudi leta 1977 je bila večja. Mesečno poprečje je bilo nižje samo v kriznem letu 1976 in po vključitvi vseh novih proizvodnih zmogljivosti v zadnjih treh letih je res težko obrazložiti takšen proizvodni rezultat.

Blagovna proizvodnja pri predelovalcih žice je bila nekaj boljše kot v železarnah in so jo izvršili 97%. Plamen 98%, Veriga 102%, Tovil 114% ter zaradi že omenjenih plovov Žična 89%. Proizvodnja je bila večja kot v aprilu, vendar precej nižja kot v marcu.

Skupno je bil načrt blagovne proizvodnje izvršen 94%, saj je količinsko izvrševanje le odvisno predvsem od izvršitve v železarnah.

Posebej velja opozoriti na to, da je še vedno boljše izvrševanje načrta v osnovni proizvodnji vro-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

če in hladne predelave, slabše pa pri finalnih izdelkih večstopenjske predelave, kar bo imelo svoj vpliv na vrednosti prodaje.

Zadnji mesec prvega polletja izvrševanja letošnjega gospodarskega načrta je za nami. V enem mesecu ne moremo pričakovati čudežev, da bi se bistveno spremenili rezultati petih mesecev. Polletni podatki, katerim bomo

posvetili več pozornosti in obravnave, bodo precej od načrtovanih ciljev in naših želj o izvrševanju načrta. Vemo tudi, da investicije ne potekajo tako, kot smo načrtovali in da bo težko doseči načrtovano proizvodnjo na novih agregatih v letošnjem letu. Kljub temu pa prizadevnost ne sme popustiti. Še vedno so realne možnosti, da v naslednjih mesecih izdatno popravimo poprečne dosežke iz prvih petih mesecev.

O razvidu del in nalog

Republiški zakon o delovnih razmerjih (Uradni list SRS, št. 24/77) delavcem temeljnih organizacij daje pravico in dolžnost, da »s splošnim samoupravnim aktom določijo razvid del in nalog«. Zakon daje napotilo, kaj so delavci dolžni določiti s splošnim aktom v 19. členu.

Do nedavnega smo delavci skladno s prejšnjo zakonodajo »delo« urejali oziroma določali s splošnim samoupravnim aktom o sistemizaciji delovnih mest. Ne smemo poenostaviti in enostransko ugotoviti, da razvid del oziroma nalog le nasleduje sistemizacijo. Razvid je v pravnem, organizacijskem in vsebinskem smislu nova kategorija, ko delavci sistematično določajo dela oziroma naloge, ki jih opravljajo ali bodo opravljali pri izvajanju dejavnosti temeljne organizacije in ki izvirajo iz potreb dela in obveznosti planskih dokumentov.

Že takoj gre opozoriti na to, da že zakon o združenem delu opušta pojem »delovno mesto«, kar zakon o delovnih razmerjih povzema. Pojem več ne ustreza družbenoekonomskemu položaju delavca v združenem delu. Kot je znano, je bilo na »delovno mesto« povezanih in je iz tega izhajalo vrsta pravic in obveznosti delavca in je predvsem v praksi prišlo do situacij, ko je postalo delovno mesto zavora pri opravljanju dela in uresničevanju pravic in obveznosti, ki izhajajo iz dela. Ko uporabljamo pojem »delo oziroma naloge«, vemo, da gre za opravila v delovnem procesu, ki niso lokacijsko opredeljena in ki jih je delavec dolžan opravljati. Značilna je določba zakona o združenem delu (117. člen), po kateri ima delavec pravico in dolžnost opravljati dela oziroma naloge, za katere je sklenil delovno razmerje. Pri tem je pomembno še to, da ne gre samo za taka dela oziroma naloge, ki trenutno obstajajo, ampak gre za pravico in dolžnost, da skladno s perspektivnim planom določamo dela oziroma naloge, ki jih je v bodoče treba opravljati in jih je delavec tudi dolžan opravljati, saj je za opravljanje del oziroma nalog sklenil delovno razmerje.

S splošnim samoupravnim aktom o razvidu del oziroma nalog te določamo. Pri določanju posameznih del oziroma nalog je potrebno opisati njihovo vsebino, določiti zahtevano strokovno izobrazbo oziroma s delom pridobljeno delovno zmožnost, posebne psihofizične in druge sposobnosti, delovne pogoje, vrsto odgovornosti in druge sestavine, po-

membne za opravljanje posameznih del oziroma nalog.

Ob taki vsebini splošnega akta o razvidu del oziroma nalog je treba ugotoviti, da gre za pomemben akt, ki je sicer organizacijske narave, ki je namenjen organiziranju obstoječega in perspektivnega dela, služi pa tudi za delitev dela, tako da se čimbolj izrabijo proizvodne in druge zmožnosti, izrabo delovnega časa in uveljavljanje delavčevih sposobnosti. Razvid del je dinamičen element in podlaga za izvajanje kadrovske politike, politike nagrajevanja po delu in element uspešnega gospodarjenja.

Kako smo v temeljnih organizacijah Železarne Ravne pristopili k oblikovanju pravilnika o razvidu del oziroma nalog?

Zaključeni so postopki sprejemanja pravilnikov, tako da sedaj že razpolagamo z novim normativnim aktom. Kot vemo, so razprave dalj časa potekale in zahtevale precej organizacijskih in strokovnih priprav. Zavedati se tudi moramo, da proces oblikovanja razvida s sprejemom pravilnika ni zaključen in da bo treba v odvisnosti od potreb dela marsikje precej hitro pristopiti k izpopolnjevanju tega akta. Smo v obdobju priprav za sprejem srednjeročnih planov za naslednje obdobje, pogoji poslovanja pa se včasih hitro spreminjajo in temu bo potrebno prilagoditi delo. Kljub temu pa lahko trdimo, da je v danem trenutku pravilnik pomemben akt, s katerim pričujemo uveljavljati nova razmerja v procesu združenega dela.

Glavne značilnosti pravilnika o razvidu del in nalog

1. V splošnih določbah smo opredelili, kaj določamo z razvidom, namen tega akta, definirali delo oziroma naloge ter določili, katere pogoje določamo za posamezna dela oziroma naloge.

2. V poglavju »oblikovanje razvida del oziroma nalog« določamo, po kakšnih principih posamezna dela oziroma naloge organiziramo ter s katerimi podatki to opredelimo. Navajam določilo 12. člena pravilnika, iz katerega je to konkretno razvidno: »Vsako delo oziroma naloge opredelimo s podatki, kot sledi:

- s šifro in nazivom dela oziroma naloge,
- s strokovno izobrazbo in delovnimi izkušnjami z navedbo stopnje, stroke in smeri,
- s posebnim funkcionalnim znanjem,

— s psihofizičnimi in drugimi zahtevami,

— s pogoji dela (ekološki in drugi),

— z odgovornostmi (vrsta in oblika),

— z vsebino dela.«

V nadaljnjih določbah to konkretiziramo ter določamo, kdo in kako ugotavlja podatke, ki so v končni fazi za posamezna dela oziroma naloge zbrana v prilogi v sestavnem delu pravilnika. Razen podatkov o psihofizičnih lastnostih so vsi zbrani v prilogi, te pa bomo zbrali in vključili kot dopolnilo ter jih samoupravno sprejeli tako kot pravilnik v roku 6 mesecev.

3. V posebnih določbah so pravila o razporeditvi kot posledice uveljavitve pravilnika o razvidu del oziroma nalog.

4. V poglavju »postopek za spremembo razvida del oziroma

nalog« je določeno, kako se s časom preveri razvid del oziroma nalog in kako uveljavljamo eventualne spremembe, ki nastopajo.

5. V prehodnih in končnih določbah je navedeno, katere priloge so sestavni deli pravilnika ter postopek sprejemanja akta.

Pravilnik, kot smo ga sprejeli v posameznih temeljnih organizacijah, je rezultat skupnih prizadevanj in izkušenj, ki jih imamo na tem področju. S pravilnikom uveljavljamo rešitve, ki so najbolj primerne v danem trenutku, uporabljajoč pri tem podatke, s katerimi smo že razpolagali, saj bi bilo nemogoče na novo zbrati podatke v krajšem časovnem obdobju.

Opomba: predlog pravilnika o razvidu del in nalog je bil objavljen v Informativnem fužinarju — Poročevalcu št. 24/79, datiran na maj 1979.

r. l.

O enotnem urejanju stanovanjskih zadev

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

V okviru prve faze javne razprave o osnutkih samoupravnih splošnih aktov, s katerimi želimo enotno urediti nekatera vprašanja v zvezi z urejanjem stanovanjskih zadev v občini, v okviru vseslovenske akcije, ki ima močan odmev tudi na Ravnah in v Železarni, se je temu vprašanju na zadnji seji posvetil tudi odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve pri delavskem svetu železarne Ravne. V razpravi, ki intenzivno poteka in ki bo zaključena jeseni, so osnutki samoupravnega sporazuma o družbeni usmerjeni gradnji stanovanj v občini Ravne, samoupravnega sporazuma o družbeno usmerjeni gradnji stanovanj v soseski na Ravnah, samoupravni sporazum o merilih za oblikovanje splošnega akta stanodajalcev o oddajanju stanovanj v občini Ravne in samoupravnega sporazuma o oblikovanju in postopnem prehodu na ekonomske stanarine v občini Ravne na Koroškem.

Odbor je poskušal dati določen prispevek k oblikovanju teh skupnih aktov, ki si jih nedvomno želimo. Iz različnih pristopov, kriterijev in meril v samoupravnih splošnih aktih, ki urejajo stanovanjska razmerja v posameznih OZD v občini, so izhajali mnogi problemi, na primer neenotni pristopi glede sofinanciranja nakupa stanovanj, merila za pridobitev ter za kreditiranje individualne in individualne organizirane gradnje, neurejena podstanovalska razmerja, da o ekonomskih vidikih gradenj in vzdrževanju stanovanj ter s tem v zvezi o bolj ali manj ekonomskih stanarinah ter subvencioniranju družbe sploh ne govorimo. Slejkoprej gre tu v vseh sporazumih za zadeve, ki delavca neposredno prizadenejo, saj je stanovanje in kar je s tem v zvezi, le osnova delavčevega standarda. Razprava o tem sicer poteka tudi po političnih forumih in delegacijah, v

končni fazi pa je bila slednjič reširana na konferenci delegacij samoupravne stanovanjske skupnosti v železarni Ravne. Resnici na ljubo je potrebno ugotoviti, da obstajajo določena mnenja, pripombe in zahteve iz železarne, ki jih v dokončnem predlogu sporazumov ne bo mogoče upoštevati, ker niso skladne z družbenimi dogovori in stališči političnih organizacij o urejanju stanovanjske problematike. Najbrž pa bodo ostale še nadalje aktualne in prispevale svoj delež tudi k spremenenim stališčem politične organizacije. Značilnost sedanjega trenutka namreč je, da se tudi politična stališča do nekaterih temeljnih vprašanj, konkretno gre tu za stanovanjsko gradnjo, močno spreminjajo. Spomnimo se samo dileme, kaj je stanovanje: ali socialna ali ekonomska ali neka drugačna kategorija? O tem si še vedno nismo na jasnem. Sedanji predlogi si z nedavnimi stališči sindikatov po našem mnenju nasprotujejo. Stališča o lastni udeležbi delavcev s kriterijem socialnosti najbrž ne gredo popolnoma skupaj in še mnoga druga vprašanja, s katerimi se bomo soočili pri nadaljnji razpravi.

Odbor je sicer ugotavljal, da je že samo dejstvo, ko poskušamo ta vprašanja poenotiti, pozitivno, praksa pa bo pokazala, katere dogovorjene rešitve bodo realne in uresničljive ter v danem trenutku za delavce sprejemljive.

Na seji odbora je bila posebna pozornost posvečena vprašanju poenotenih kriterijev pri izdelavi splošnih aktov, ker ugotavljamo, da naši sedanji akti nikakor ne izražajo zahtev in potreb delavcev, kljub temu da so bili zelo dolgo v javni razpravi, vendar kaže, da končni učinki ne niso bili dovolj preračunani, da je veliko dvomljivih rešitev, ki si jih različno razlagamo, sam postopek pa je zelo zapleten in ga je v celoti

skoraj nemogoče dosledno izvajati.

Se večjo pozornost pa je odbor posvetil ekonomskim stanarinarom, ki naj bi jih postopno uvedli. V vsebinska vprašanja se na tem mestu ne nameravamo spuščati, kvečjemu lahko ugotovljamo, kot je bilo ugotovljeno že na odboru, da gre za kompleksen problem, ki močno zadeva delavca. Zaradi tega bo bližnja javna razprava sigurno morala biti dobro organizirana in vsem delavcem jasno predočeni cilji, ki jih želimo z ekonomskimi stanarinarimi doseči.

Na tej seji je odbor razen obravnave že omenjenih samoupravnih sporazumov obravnaval tudi nekatere pritožbe v zvezi z odločitvijo o sprejemu liste upravičencev do sofinanciranja nakupa stanovanj. Če izhajamo iz predhodnega, lahko ugotovimo, da je eden osnovnih vzrokov, zaradi katerega prihaja do problemov na tem področju, neusklajenost kriterijev v posameznih OZD v občini oziroma regiji. Dokončne odločitve odbor tudi tokrat ni zavzel, temveč je ugotovil, da so nekatera nerešena vprašanja, na katera predhodno nismo bili pozorni. Tako je v zvezi s sofinanciranjem sklenil, da moramo takoj ugotoviti, koliko primerov sofinanciranja bo sploh možno (glede na kapacitete gradbene operative) realizirati v letu 1979 oziroma v letih 1980 in 1981. Ko bomo to ugotovili, se je potrebno odločiti, kako lahko v tekočem letu formiramo listo upravičencev in komu naj sploh izdamo soglasje ter sklenemo predkupno pogodbo. Verjetno samo tistim, kjer je realizacija možna v tekočem letu. Slejkoprej je to vprašanje veza-

no s finančnimi sredstvi in verjetno bi bilo pravilneje, da bi bilo izhodišče za sofinanciranje v naslednjih letih vsota sredstev, ki bi jih strogo namensko izločili za te namene, pogojena pa bi normalno bila s skupnimi razpoložljivimi sredstvi ter objektivno ugotovljenimi potrebami in interesi obeh partnerjev, ki morajo biti nujno usklajeni. V zvezi s sofinanciranjem je bilo končno dogovorjeno, da se vse eventuale pripombe, predlogi in pritožbe zberejo ter se celotna problematika ponovno obravnava.

Na tej seji se je odbor med drugimi stanovanjskimi zadevami soočil tudi s prošnjo krajevne skupnosti Kotlje, ki zeli, da bi železarna dodelila enemu naših delavcev stanovanje, ta pa bi z izpraznitvijo prostorov, kjer sedaj stanuje, omogočil krajevni skupnosti Kotlje, da si uredi poslovne prostore, v katerih bi lahko nemoteno opravljala svojo dejavnost. Odbor je ugotovil, da je pred letom dni že reševal vaško skupnost Kotlje, da pa je sedaj ponovno popolnoma enaka situacija. Kljub temu je imel dovolj političnega posluha in sprejel priporočilo komisijam za kadre in splošne zadeve v tozidih, ki naj se odločijo ter vprašanje prostorov krajevne skupnosti dokončno rešijo. Kljub vsemu pa je le potrebno reči, da je železarna sicer najpomembnejši gospodarski dejavnik v občini, da tudi bistveno vpliva na splošno družbeno klimo, da pa je vendarle vprašljivo, če je edina, ki naj rešuje takšne probleme, kot so problemi funkcioniranja krajevne samouprave.

-de-ja

KAJ, KAKO IN KAM IZVAŽA ŽELEZARNA

Koroško fužinarstvo beleži svoj razvoj skozi 360 let. Ze koj po nastanku je prišlo do izvoza, in sicer ne le v evropske dežele, ampak tudi v Ameriko in na Kitajsko, kar je mogoče tudi dokazati.

Železarna Ravne, ki je plod tega davnega fužinarstva, je v celotni povojni zgodovini stremela za tem, da je del svoje blagovne proizvodnje prodajala na tuja tržišča. Razlog za take odločitve je mogoče strniti v dve bistveni točki:

1. vsaj delno pokrivanje uvoznih potreb,
2. kondicijski razlog.

Na svetovnem trgu se namreč srečujemo s kriteriji poslovanja, ki so neprimerno oostrejši kot na domačem trgu. Ta bora konkurenčnosti nas neprestano trezni, hkrati pa je najbolj objektivni smerokaz, kako in v katero smer naj se metalurgija razvija in pod kakšnimi pogoji se odvija svetovna trgovina teh proizvodov.

Železarna izvažata letno približno 12—15% svoje blagovne proizvodnje. Razmerje med konvertibilnim in klirinškim izvozom je približno 50 : 50. To razmerje je prisotno predvsem v zadnjih petih letih, ko smo razvili proizvodnjo preoblikovalnih strojev (stiskalnice, mehansko obdelani valji in industrijski noži). Pred tem obdobjem je bil izvoz usmerjen skoraj izključno na konvertibilno omočje, kar pomeni, da smo na to področje plasirali samo izdelke črne metalurgije. Izvoz na konvertibilna področja sega sedaj v Zahodno Nemčijo — sem gredo predvsem izdelki črne metalurgije, deloma pa tudi v Avstrijo, v ZDA pa industrijske nože. Na klirinško področje pa izvažamo v Sovjetsko zvezo stiskalnice, valje in industrijske nože, pa še jeklo v Bolgarijo in na Kitajsko. Za letošnje leto je predviden izvoz na konvertibilno in klirinško področje v vrednosti 20 milijonov dolarjev.

Z letom 1979 se je popolnoma spreminila devizna politika in ustrezna zakonodaja, kar povzroča nemalo težav. Železarne kot izraziti devizni pasivci so do letos pokrivala izvoz deviz iz t. i. absolutne devizne kvote, ki je pa danes ni več. Novi devizni predpisi stremijo za tem, da se izvoz na konvertibilna področja zvišuje ter da se organizacije združenega dela in temeljne organizacije združenega dela same devizno pokrivajo ali pa dosežejo odstop deviz od drugih TOZD. Ti predpisi dajejo mnogo večjo težo izvozu na konvertibilno področje in tako bo železarna prisiljena v svoji nadaljnji poslovni politiki zgoraj navedeno razmerje (50 : 50) spremeniti v korist konvertibilnega izvoza. To pa nikakor ne pomeni, da bi se odpovedali izvozu v Sovjetsko zvezo, kajti ravno iz SZ uvažamo določene surovine in zemeljski plin, kar je treba prav tako bilansirati.

Železarna je kot proizvajalec plemenitih jekel obsojena na velik uvoz najrazličnejših surovin,

ki jih ni mogoče dobiti na domačem tržišču, vse drage ferolegure, elektrode določenih profilov (jih tudi ne izdelujejo v SFRJ), jedovec, deloma staro železo in raznolike rezervne dele. Vse te surovine so borzni artikel, kar pomeni, da cene izredno nihajo. Ena izmed najvažnejših uvoznih ferolegur je molibden, ki je npr. od lanskega marca do danes porasel v ceni za 600%. Za železarno Ravne to pomeni, da je v lanskem letu, ko je veljal še star devizni sistem, molibden obremenjeval devizno kvoto z eno četrtnino, v letošnjem letu pa kompletne razpoložljive devize železarne Ravne ne zadoščajo več za pokrivanje molibdena. Ta nevsakdanji skok na borzi ima za železarno izredne posledice, ker smo s 60% našega proizvodnega programa vezani na molibden (v proizvodnem programu je približno 125 kvalitet Mo jekla). Zaradi navedene devizne situacije, ki izkazuje največji devizni primanjkljaj v povojni zgodovini železarne Ravne, smo bili prisiljeni skrbeti program Mo jekel za 50%. Zal je s tem ukrepom prizadetih precej velikih in prioritarnih kupcev. Če se ne bi odločili za ta skrajno nesimpatični ukrep, bi železarna zaradi pomanjkanja deviz gotovo obstala z določenimi agregati, vendar pa ne glede na to še vedno obstaja bojazen zastoja določenih kapacitet. Vsekakor pa so prisotne izredne motnje v tekočem spreminjanju programa, kar ima za posledico neizpolnjevanje že sprejetih pogodbenih obveznosti.

Nekoliko drugače je z drugimi jugoslovanskimi železarnami, ki so na zahodnem konvertibilnem področju precej neznane, ker svojo zunanjetrgovinsko dejavnost razvijajo v glavnem z vzhodom ne glede na to, ali imajo te dežele konvertibilni ali klirinški način plačevanja. Železarna pa je s svojim tradicionalnim in konstantnim izvozom na razna področja sveta in po svoji kvaliteti jekel ne le znana in priznana, pač pa pogosto tudi enakovredna konkurenčna partnerka tujim in veliko bolj znanim železarnam.

Zaradi spremenjenih deviznih predpisov in izrednega naraščanja cen uvoznih surovin bomo v naslednjih letih prisiljeni zviševati vrednost izvoza, in to predvsem v dežele s konvertibilnim načinom plačevanja.

(Podatke za ta zapis je dal dipl. oec. Peter Orožen.)

Zlatka Strgar

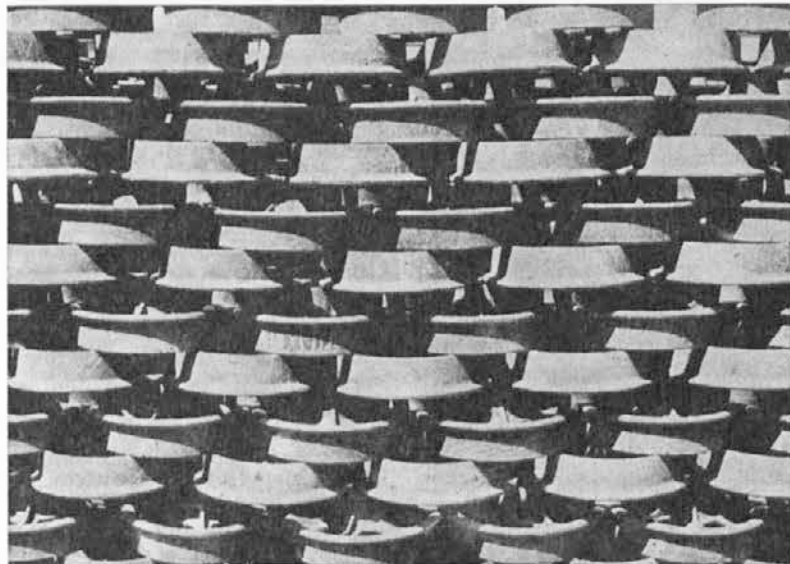
Iz dela OO ZK

V zadnji številki smo opisali delo komunistov v osnovni organizaciji DS KSZ, tokrat pa smo v TOZD pripravili proizvodnjo postavili nekaj aktualnih vprašanj Milanu Butolenu, sekretarju osn. organizacije ZK.

»Z oceno, ki jo je izdelala posebna delovna komisija CK ZKS, smo komunisti v ravenski železarni dobili nalogo, da vsa nerešena vprašanja v zvezi z medsebojnimi odnosi in osebnimi dohodki čimprej uredimo. Kako ste

si to zamislili v vaši osnovni organizaciji in kaj ste iz akcijskega programa realizirali?«

»Ocena, ki jo je izdelala komisija CK ZKS, nas je presenetila, saj je odkrila določene nepravilnosti in še posebej počasnost priprave nekaterih samoupravnih aktov, ki bi morali zaživeti že zdavnaj, pa smo jih šele pripravljali. Izvajanje določenih vprašanj z zakasnitvijo pa se ne maščuje samo v gospodarstvu, temveč tudi v samoupravi. Prav gotovo nas

Poravnano

je ocena spodbudila k hitrejšemu reševanju vprašanj, ki so bila v tem času aktualna. Zato smo si urejevanje medsebojnih odnosov, osebnih dohodkov in ostalih vprašanj zamislili tako, kot je to določeno s samoupravnimi akti. Neke osnovna organizacija ZK ali TOZD težko urejata te zadeve povsem samostojno, saj smo veriga, pri kateri člen ne sme izpasti. Zato je po mojem treba taka vprašanja reševati celovito s pomočjo samoupravnih aktov, ki urejajo odgovornost in pravice vseh zaposlenih v TOZD.

Z medsebojnimi odnosi razumemo odnose nadrejeni — podrejeni, TOZD I proti TOZD II, miselnost uslužbenci — delavci, delavci pri obdelavi materialov — delavci pri obdelavi podatkov, delavci v plaščih — oni v delovnih oblekah. Vse to je še preveč prisotno. Mora nam biti jasno, da dobrega gospodarjenja ni brez »teh« ali »onih«, kajti za končni cilj smo vsi enako potrebni. Znano je, da smo samoupravne akte s tega področja in področja osebnih dohodkov izdelali, sedaj pa je naša naloga, da jih oživimo. Jasno je, da takšni akti ne morejo biti nekaj, kar je zabetonirano in kar se ne da premakniti. Pisani so za urejanje vsakovrstnih odnosov, ti odnosi pa se lahko spreminjajo. Zato se morajo dopolnjevati in spreminjati tudi akti. Realizacija vseh samoupravnih aktov je odvisna od tega, kako hitro jih bomo znali spraviti v življenje in jih sprejeti za svoje.

»Kolikor nam je znano, v določenih mesecih niste uspeli vseh

zadanih nalog realizirati. Kje so vzroki?»

»Ugotovljamo, da si zelo radi na hitro postavimo roke in pri tej zagnanosti ne pomislimo, da vsaka zadeva zahteva svoj čas, preden je zrela za razpravo in kasneje za sprejem. Tudi tokrat so nas topli nerealno postavljeni roki, saj je nemogoče, da bi samoupravne akte, ki so za TOZD življenjskega pomena, sprejemali na vrat na nos in tudi pri tem se je pametno držati reka: dvakrat premisli, enkrat stori!

Vendar sedaj te akte imamo. Treba bo napeti vse sile, da čimprej postorimo, kar je bilo zamujenega.

»Po neuspešnih akcijah verjetno ne boste držali križem rok, ampak boste vse tiste komuniste, ki nalog niso opravili, tudi tovariško kritizirali. Kaj je na to rekla osnovna organizacija, kaj komite in kaj član komiteja, ki je zadolžen za delo v vaši osnovni organizaciji?»

»Teško bi na to vprašanje na kratko odgovoril. Ne samo med člani TOZD, tudi med člani osnovne organizacije imamo ljudi, ki mislijo, da bodo odgovorne naloge že opravljali tovariši, ki so za to »poklicani«. Ne morejo ali pa nočejo doumeti, da ni nihče med nami posebej plačan za to, da žrtvuje svoj prosti čas, medtem ko se za te, ki tako mislijo, po osmih urah konča vse delo, povezano z delovno organizacijo. Pa ne samo to, celo pripravljene so kritizirati delo tistih, ki nesebično poskušajo reševati probleme v dobro delovne skupnosti.

Poudaril bi rad, da ni toliko važno število sestankov neke osnovne organizacije (po številu smo v sredini), važno pa je, kako posamezen član ZK deluje v svoji delovni sredini in kakšna je njegova splošna aktivnost. Ob tem bi kazalo povedati, da ne bi bilo napačno, ko bi bil med osnovnimi organizacijami in občinskimi komitejem neki vezni člen. To bi moral biti organ, ki bi skrbel predvsem za tehnično plat izvedbe zadanih nalog, nikakor pa ne za njih osebno. Vemo, da nastajajo problemi obveščanja, dostava gradiva, dostave zapisnikov od osnovne organizacije, pa tudi vodenje evidence in razporeditev članstva po osnovnih organizacijah. Osnovna organizacija je sprejela stališče za realizacijo določenih nalog, s čimer se je popolnoma strinjal tudi član OK ZKS, ki je zadolžen za našo osnovno organizacijo. Po teh stališčih se bomo poskušali ravnati, čeprav ne bo šlo vse natančno po »rokih«.

»Kaj menite komunisti o neuspelem referendumu?»

»V naši TOZD so bili vsi akti sprejeti. Čeprav smo s tem zakonu zadostili in nimamo težav, s katerimi se morajo ubadati TOZD, ki imajo neugodne referendumske rezultate, smo kljub temu naredili kratko analizo. Ugotovljeno je, da bi bilo potrebno večje sodelovanje med ZK in sindikatom. Na zborih nam vedno manjkajo ljudje, ki najdejo kup izgovorov, čeprav so zbori organizirani med delovnim časom. Temu bo v bodoče treba posvetiti več pozornosti ter ugotoviti dejansko upravičenost odsotnih. Gradivo, čeprav ga ni bilo malo, sta podala ravnatelj in strokovni sodelavec tako, da je bilo razumljivo za vse, ki so zboru prisostvovali.

Ker je bil referendum v vsakem tozdu posebej, je težko reči, kakšne so bile priprave drugod. Zato je tudi težko ocenjevati na splošno, zakaj referendum ni uspel. To bodo pokazale analize, ki so jih v vseh tozdih opravile družbenopolitične organizacije z vodstvi TOZD.

F. Rotar

Zaradi nesreč izgubljenih 19 let dela

Številke govori

V letu 1978 smo zaradi nesreč pri delu izgubili kar 6933 delovnih dni. Ali drugače: 7,96 % de-

lavcev je bilo lani poškodovanih. Če izračunamo bolj nazorno, smo izgubili celih 19 (devetnajst!) let dela. Po tozdih je stanje takole:

organizacijska enota	% poškodovanih	število izgubljenih dni
TOZD jeklolivarna	12,23	1286
TOZD valjarna	12,56	945,5
TOZD jeklarna	15,87	787
TOZD stroj. grad. vzdrž.	9,73	641
TOZD kovačnica	9,58	539,5
TOZD stroji in deli	5,13	536

Glavne poškodbe so: odrgnine, brizgi vročega jekla, zmečkanine, razni udarci in poškodbe oči.

Lani smo dali celih 920 milijonov ali skoraj milijardo dinarjev za zaščitna sredstva, kljub temu pa se je indeks nesreč povečal za 0,1.

V slovenskem poprečju smo nekje na sredini. Torej obstajajo delovne organizacije, ki izgubijo še več delovnih dni, ne smemo pa pozabiti, da so tudi take, ki jih izgubijo manj.

Seveda se nesrečam popolnoma ne moremo izogniti, lahko pa jih omejimo in njihov odstotek zmanjšamo, kolikor je le mogoče.

Kako je v obratih?

Osnovna ugotovitev je, da delavci zaščitnih sredstev ne nosijo, vsaj ne v taki meri, kot to zahtevajo od njih predpisi. Čelado vidiš v obratih zelo redko, čeprav so predpisane povsod. Nosijo jih največ v topilnici in v drugih metalurških obratih. Pa ne zato, da jim ne bi kaj padlo na glavo, ampak zaradi brizgov jekla. V mehanskih obratih pa je čelada prava redkost in v tolažbo mor-

da to, da tudi drugod po svetu v takšnih obratih ne nosijo čelad.

Tudi očala najbolj nosijo v jeklarni, jeklolivarni in drugih metalurških obratih, v mehanskih pa jih tudi pri brušenju vidiš zelo redko.

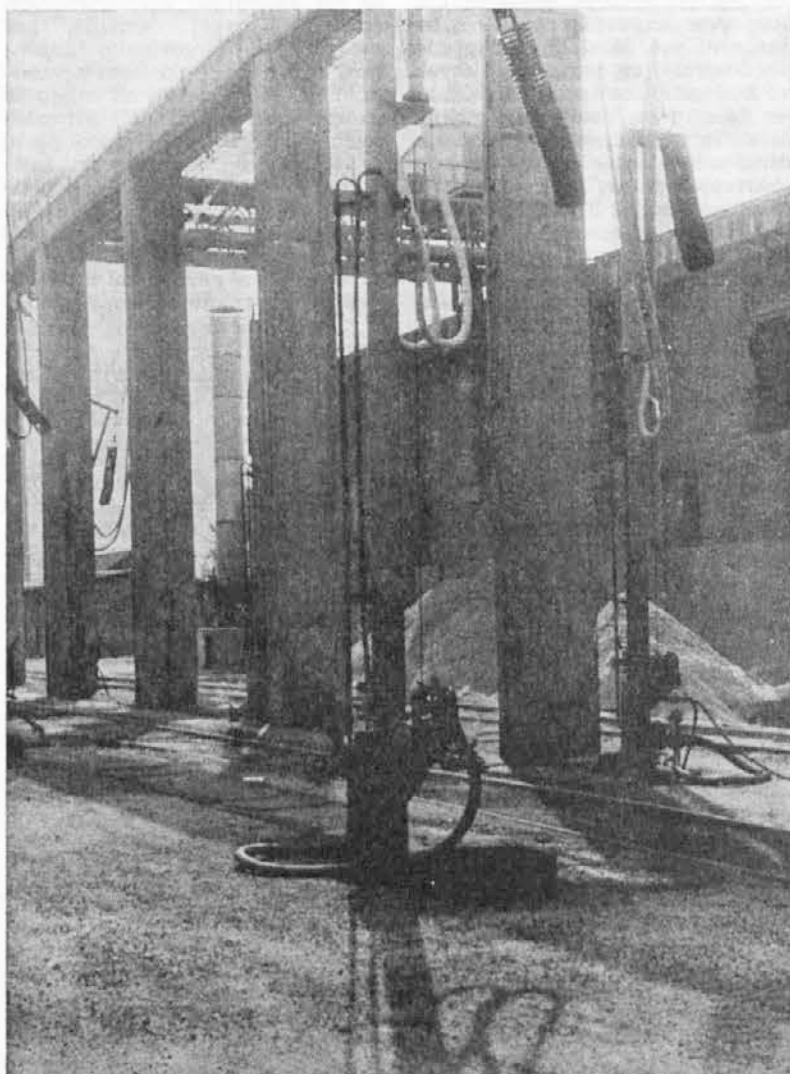
Zenske ne nosijo rut, čeprav so lahko nekoliko daljši lasje na revolverjski stružnici zelo nevarni. Prav tako ne upoštevajo, da pri tem stroju ne smejo nositi zapestnic, prstanov ali uhanov.

Edina stvar, ki jo delavci ne nosijo z veseljem, so rokavice. Nekateri jih nosijo celo preveč, kajti precizno delo v določenih obratih zahteva delo brez njih. Ampak, kdo se danes ne boji za svoje roke?!

Mnenja delavcev in mojstrov

Oboji radi zatrjujejo, da so predpisi eno, stvarno stanje in praksa pa sta drugačna. Najbolje bo, če pogledamo nekaj mnenj in stališč delavcev in mojstrov. O tej temi so povedali naslednje:

Prvi: »Delam na stružnici v mehanični delavnici in ne nosim čelade. Tudi očal ne nosim rad, ker se mi zarosijo in potem ni-

Arkade

časar ne vidim. Velikokrat pa grem stran od stroja in potem ne potrebujem nobenih zaščitnih sredstev.«

Drugi: »Ljudem se ne ljubi nositi ničesar. Pravijo, da jih ovira. Čelada jim pada z glave, očala se jim snemajo. Tudi jaz čelade ne nosim, ker mi nima kaj pasti na glavo, razen tovor z žerjave. Če pa ta zleti na mene, je čisto vseeno, ali jo imam ali ne.«

Tretji: »Najraje nosim od zaščitnih sredstev rokavice. Moja žena nima rada, da imam hrpave roke. Čelade še nisem imel na glavi, očal si pa tudi ne natakem. Če mi kaj pade v oko, si že nekako sam izbežam ven.«

Cetrti: »Vsak si misli: saj se meni ne bo nič zgodilo. Ko pa se komu končno le pripeti nesreča, ukrepe poostrijo, potem disciplina sčasoma popusti in spet je vse tako, kot je bilo prej.«

Mojster pa gleda na te stvari takole:

»Delavci bi najraje hodili okrog nagi in bos. Radi bi se lažje gibali in bili sproščeno opremljeni. Osebna zaščitna sredstva pa so po njihovem mnenju zelo togo oblikovana in to naj bi bil eden od razlogov za njihovo neuporabo. Kljub temu pa se zavedajo, da so v nevarnosti. Pa tudi potem, ko se nesreča zgodi, nekateri vseeno ne uporabljajo osebnih zaščitnih sredstev, ker morda pripisujejo svojo nezgodo nesrečnemu slučaju.«

Delavci prihajajo na delo včasih tudi pod vplivom alkohola ali pa so nenaspani in utrujeni. Naša naloga je oceniti vsakega, ali je sposoben za delo ali ne. Takšna ocena pa je zelo težka in zato ti dejavniki botrujejo velikemu številu nesreč.«

Strokovnjak o vzrokih nesreč

Največ nam je o stanju v tovarni in o vzrokih nesreč povedal **Janez Gorenshek**, varnostni inženir v službi za varstvo pri delu. Njegova osnovna ugotovitev je, da so lahko osebna zaščitna sredstva še tako popolna, to nič ne pomaga, če ni delavec pri opravih in nalogah zbran. Nepazljivost in nepredvidnost sta vzrok več kot 90 % poškodb.

»Delavci so velikokrat opozorjeni,« je dejal, »potem pa so mojstri morda preveč popustljivi. Vse se konča v glavnem pri opozorilih, kajti preganjanje spet predstavlja nov problem. Zdi se škoda odstraniti delavca z dela zaradi nenošenja osebnih zaščitnih sredstev, saj bo potem trpela proizvodnja, po drugi strani pa so postopki disciplinskih komisij zelo dolgotrajni.«

Po mojem mnenju sta tu prisotna dva osnovna vzroka nesreč: nenošenje osebnih zaščitnih sredstev, in kot sem že omenil, nezbranost, nepazljivost ter nepredvidnost.«

Torej: delavcem mora priti nošnja zaščitnih sredstev v kri. Vzroke za nezbranost, nepazljivost in nepredvidnost pa mora odpraviti vsak sam. Dokler ne bodo sami uvideli, da čelada, očala in druga zaščitna sredstva niso niti okras, še manj muha varnostnih inženirjev, tako dolgo se bodo tudi nesreče pri delu zmeraj dogajale. Seveda pa se pojavlja vprašanje, ali so predpisi za vse obrate pravilno postavljeni in ali so osebna zaščitna sredstva res tako toga in nerodna ter delavce ovirajo pri delu. O tem bi se veljalo temeljito pogovoriti.

Primož Suhodolčan

voščiti. Zato bomo naš dom morali obnoviti, da bo dostojen in se bo vsak v njem počutil kot doma.

Da bi regresirali tudi vsako drugo letovanje naših delavcev, moramo najprej razčistiti vprašanje, kaj je regres za letni dopust? V železarni je še vedno prisotna miselnost, da je regres del osebnega dohodka in ga ima vsak pravico potrošiti po lastni volji, pa četudi za nabavo ozimnice. Menim, da ni tako, in da je regres strogo namenski denar — za letni dopust — oddih. Ko se bomo tega vsi zavedali in ko bo vsak čutil potrebo po letnem počitku, s pomočjo katerega si bo opomogel, se bomo pogovarjali le, kako bomo letovanje bolj organizirali.

Kar pa se tiče regresiranja malice, se sprašujem, če temu sploh lahko še rečemo regres. Vsi vemo, da moramo sredstva za prehrano med delom zagotoviti že vnaprej. Če bi se morda le zgodilo, da sredstev za vse ugodnosti ne bi bilo, šele potem lahko kot zadnjo črtamo prehrano med delom. Bolj vprašljiva je lastna udeležba. Ali res ne moremo zagotoviti še nekaj denarja za malico, da lastne udeležbe ne bi potrebovali? Kolikor mi je znano, je udeležba delavcev samo tolikšna, da s tem denarjem lahko kupijo bloke. Na drugi strani pa mislim, da je cena malice že dovolj visoka in da zaradi tega ne bi smeli ugotavljati na račun cene slabo kvaliteto. Vprašati bi se morali, kaj vse je vračunano v ceno malice. Pri toplem obroku si ne bi smel nihče ustvarjati dobička. Kaj bi spet o tem govorili, ko pa vsi vemo, da je topla malica le obnovev porabljenih kalorij in da spada v organizacijo in proces dela, ne pa v neko socialno prehranjevanje, za katero je odgovoren sindikat.

Če že omenjam sindikat, je ta že zdavnaj dal pobudo in tudi organiziral problemsko konferenco ter so vsi sklepi konference dovolj jasni. Nihče ne bi smel reči, da ne pozna želj večine delavcev. Sklepe je treba le uresničiti. Na problemski konferenci smo spregovorili tudi o kvaliteti malic. O tem bi se dalo marsikaj povedati.«

Alojz Videršnik, kovač, TOZD kovačnica:

»Preteklo leto sem regresirano letoval v Portorožu — po desetih letih, kar delam v železarni. S svojo družino sem res letoval nekoliko ceneje, kot bi v drugih hotelih, pa vendar še ne toliko poceni, kot letujejo drugi. Danes ni težko dobiti mesta za letovanje po taki ceni, kot je v našem domu.«

Torej ne letujemo ravenski železarji tako poceni, kot si nekateri mislijo. Če je že regresirano letovanje, bi moralo biti urejeno tako, da bi letovanje bilo omogočeno tudi tistim delavcem, ki imajo velike družine in slabo zaslužijo. Mislim, da bi naš 'delavski' počitniški dom moral biti res naš. Danes se rado dogaja, da imajo v njem več posluha za tuje goste. Ne zdi se mi pa v redu, da regresiramo samo letovanje v Portorožu. Zakaj ne bi dali možnosti letovanja drugje? Naj si delavec, ki ni letoval v zadnjih desetih letih, izbere svoj kraj letovanja. Tako se bo počutil samostojen.

Alojz Videršnik

Seveda vem, da imamo v železarni regresirano tudi malico. Zelo dobro vem, koliko denarja da železarna za to. Svoj delež pa damo tudi delavci sami. Torej malico plačamo dvakrat. Ali je to potrebno? Zato ne bi smeli govoriti o kakšni lastni udeležbi in povišanju. Mislim, da je malica za svojo kvaliteto dovolj draga. Treba bo torej razmisliti o njeni kvaliteti, o porabi denarja. Razmisliti bomo morali tudi o tistih, ki ne jedo v železarni, pa tudi prispevajo svoj delež za prehrano.«

Miha Hribernik, delovodja, TOZD kalilnica:

»Večkrat sem imel namen spregovoriti o regresiranju v železarni. Namreč, ne morem razumeti, kako se lahko tako neodgovorno obnašamo do tistih delavcev, ki imajo nizke osebne

MNENJA DELAVCEV:

Regresi za letovanje in malice

Vsako leto, ko delavci nastopimo zaslužen dopust, dobimo tudi regres. Poleg regresa v gotovini pa imamo v železarni tudi regresirano letovanje v počitniškem domu v Portorožu ter topli ali mrzli obrok malice.

Prav o tem smo tokrat tudi spraševali nekatere naše delavce. Vprašali smo jih, kaj menijo, ali je sedanji način regresiranja v železarni urejen tako, da omogoča letovanje tudi tistim delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki in kaj menijo o regresiranju toplega in mrzlega obroka. Ali morda ne bi kazalo povečati lastne udeležbe za topli obrok, da bi ta lahko bil boljši.

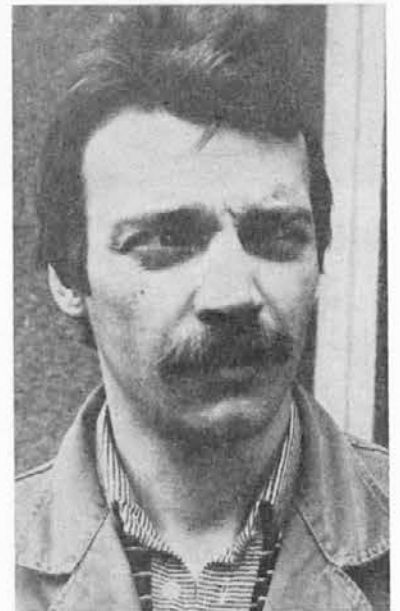
Robert Robnik, delovodja, tozd valjarna:

»Ne bi rekel, da je sedanji način regresiranja najboljši. Tisti delavci, ki letujejo v Portorožu, so dvakrat regresirani. To ne postavlja vseh delavcev v enak položaj, to je tistih v našem domu v Portorožu, in tistih, ki so zadovoljni z letovanjem pod plateno streho kje drugje. S tem ne trdim, da doma v Portorožu ne potrebujemo. Prav nasprotno, še

kako ga potrebujemo, predvsem za tiste, ki si drugega letovanja in letnega počitka ne morejo pri-

Robert Robnik

Miha Hribernik

dohodke in si želijo letovanja ob morju. Delavec, ki ima številnejšo družino, si kljub regresu v našem domu letovanja ne more privoščiti. Niti si ne more privoščiti počitka v zdravilišču, če ga tja ne pošlje zdravnik oz. socialna. Mislim, da bi lahko regres uredili na tak način, kot je otroški dodatek, torej po kriteriju, ki bi omogočal delavcu s številnejšo družino, ki ima nizke osebne do-

hodke, da bi dobil več regresa. Razmisliti bi tudi morali, kako bi regresirali zdravljenje v kakšnem zdravilišču. Omogočiti bi tudi morali regresirano letovanje kje drugje ob morju.

O malici ima vsak delavec svoje mišljenje. Osebnostno sem mnenja, da je naša prehrana v železarni na zelo nizki ravni in je že dovolj draga. Kdo da denar za malico, ni toliko pomembno. Menim, da bi bilo napak povečati lastno udeležbo za malico. Ali bi se potem malica izboljšala, je vprašanje. Zakaj ne bi pogledali, kako imajo prehrano urejeno v drugih delovnih organizacijah, v tistih, ki jim je ne pripravlja Merx. Torej, pogovoriti se bo treba znotraj železarne, kako bomo v bodoče imeli urejeno malico in koliko bomo zanjo dali.

Jožko Kert, višji strokovni delavec, TOZD kontrola kakovosti:

»Letovanje postaja vse bolj dejanska potreba delovnih ljudi. Počitek — oddih je vedno bolj zahteva načina življenja, časa, v katerem smo se znašli in ne zgolj samo počitka po fizičnem delu. Zelim zbežati času, se umakniti

Jožko Kert

v samoto in čim bolj vsak zase preživeti tistih nekaj ur ali dnevov počitka, ki so nam odmerjeni. Vse bolj postaja letovanje tudi socialni problem. Regresiranje letnih dopustov je eden od instrumentov, ki naj bi uravnaval socialno plat letovanja. Naš način regresiranja to seveda ni. Potrebe nas bodo prisilile, če še imamo socialni čut, da se bomo morali izreči za drugačen sistem regresiranja. In problem Portorož? — Kdor si ga po obstoječih predpisih pribori, je s tem dvakrat regresiran. Tisti, ki letuje kje drugje, je seveda ob ta del regresa. Dolga leta smo reševali problem Portoroža, sedaj je up na nov, boljši počitniški dom. Pripomniti velja, da letovanje stalno v istem kraju in v istem domu tudi ni več skladno s časom, v katerem živimo. Povezovanje počitniških domov, vsaj v okviru slovenskih železarn, in to v večji meri, kot ga poznamo, bo postalo nujnost. Reševanje počitniških kapacitet s kamp prikolicami na različnih mestih, ne samo ob morju, bo tudi ena od variant, o katerih bo treba spregovoriti. Kdo naj spregovori?

Predvsem tisti, ki jim je v naši železarni dolžnost skrbeti za rekreacijo. Pametni predlogi so še vedno našli potrditev na vseh zborih.

Od prvega maja dalje plačujemo za malico 21 din. 18 din prispeva železarna in 3 din delavec. Aboniranih je okrog 3800 zaposlenih, 440 delavcev pa prejema izplačan regres na podlagi zdravstvenih spričeval oziroma zahtev po dietni hrani. Vsekakor lepa, previsoka cena za obrok, glede na njegovo kakovost. Malice so predmet razprav na vseh zborih in sindikalnih konferencah. Deset let sem že zaposlen v železarni in vsa ta leta se razpravlja o malicah. Ankete družbenega standarda niso prinesle izboljšave, kritike zadevajo ob gluho steno, le Merx ob malicah lepo služi. Mesečno prek 175 starih milijonov, letno prek dve stari milijardi. Železarna prispeva mesečno v obliki regresa 150 starih milijonov, letno torej milijardo osemsto. Lepe vsote denarja, ki se jih spleča trdovratno držati in biti gluhi na vse pripombe. Slabo očno bi dobili samoupravljalci, če bi jih ocenjevali po uspešnosti reševanja problematike malic. In si jo tudi. Spet pa se ne morem strinjati z oceno: vsi smo krivi. Imamo ljudi, ki jim je urejevanje teh zadev delovna dolžnost. Torej je rešitev v njihovih rokah. Najprej je treba torej poiskati 'notranje rezerve' v sedanjih 21 dinarjih, ki jih damo za malico, in približati kvaliteto obroka sedanji ceni. Sele nato se bomo lahko pogovarjali o povišanju cene na račun še boljše kvalitete.

Franc Jelen, strugar, TOZD stroji in deli:

»Mislim, da sedanji način regresiranja ne omogoča letovanja tistim, ki imajo nizke osebne dohodke, in ki sami zaslužijo. Za letovanje je sam regres premalo. Zato je takšnih, ki s težavo zberejo denar za letovanje, v železarni še veliko. Ponavadi železarji letujemo v Portorožu ali kje drugje ob morju. Zadnja leta je vse več tudi tistih, ki svoj letni dopust preživijo v planinah ali v zdraviliščih. Prav slednje dopustovanje je najbrž najdražje. Zato menim, da bi morali tudi letovanje v zdravilišču v bodoče regresirati, saj je vedno več takih delavcev, ki potrebujejo okrevanje v zdraviliščih. Mislim,

Franc Jelen

da tudi regresiranje Portoroža ni zadovoljivo urejeno. To vem, ker sem že dvakrat letoval v našem počitniškem domu. Prvo leto smo imeli regresirano letovanje, drugo leto pa sem moral plačati polno ceno, kljub temu da je bilo v domu še prostih mest. Plačati sem moral polno ceno kot kakšen tujec, ne pa kot delavec železarne. Prav bi bilo, da bi regresiranje bilo tako urejeno, da omogoča predvsem delavcu z najnižjimi osebnimi dohodki letovanje v domu, pa četudi dve leti zapored.

Nič bolj elastični nismo pri reševanju malice. Namreč, vsi dobro vemo, da je plačilo delavca za malico minimalno. Če pa pogledamo, kako imajo to zadevo urejeno v drugih delovnih organizacijah, vidimo, da še tega doplačila nimajo. Menim, da bi naš kolektiv, v katerem danes že dela nad 5000 delavcev, moral imeti kuhinjo v lastni režiji. Mogoče bi potem imeli bolj kvalitetno malico. Da naj bi delavci prispevali nekaj več denarja za malico, da bi se ta lahko izboljšala, je res dobra! Mislim, da se malica kljub večji ceni ne bo spremenila, ne bo boljše. Zato rešitev tega problema prepustimo TOZD družbeni standard, saj je ta v prvi vrsti poklican, da stvar uredi.

Franc Krauzer, delovodja, TOZD SGV:

»Ze pred leti smo v železarni uredili regresirano letovanje v našem počitniškem domu v Portorožu. V minulih letih se je pokazalo, da na ta način lahko letujejo tudi delavci z najnižjimi osebnimi dohodki. Spremeniti bi

Franc Krauzer

morali le to, da bi regresirali letovanje tudi v drugih krajih ob morju. Podatki namreč kažejo, da precej naših delavcev pride le enkrat v desetih letih na vrsto za letovanje v Portorožu. Prav zato je treba letovanje omogočiti drugje.

Tudi regresiranje malic smo uredili, vendar še daleč ne tako, kot bi morali. Ze davno bi lahko malico v celoti regresirali. To bi bilo najbolj pošteno. Sedaj se govori, da bi naša malica pridobila kvaliteto, če bi zanjo odšteli več denarja. Mislim, da stane že dovolj in da z dviganjem cene ne bi bila boljše. Če pa, potem le za nekaj časa.

F. Rotar

Odgovornost - pogoj in temelj razvoja našega socialističnega samoupravljanja

Beseda odgovornost oziroma njeno pojmovanje se je od prve pomembnejše delitve dela nenehno ponavljala, kakor tudi različno tolmačila in še različneje uveljavljala ter uresničevala.

Ko so se napredne sile delovnih ljudi pod vodstvom KPJ pripravljale za revolucionarno osvojitve oblasti in ko tudi uspešno razvijajo pridobitve socialistične revolucije, dobiva odgovornost z razvojem samoupravljanja vse širši in celovitejši pomen. Tako lahko sledimo, da je odgovornost bila v svojem zgodovinskem pojavu in pojmovanju vedno vezana na: kdo, zakaj in komu odgovarja. Vezala se je vedno na neke vrednote (družbene, individualne), ki so jih izražali s sankcijami, ki naj bi bile poleg kompenzacije tudi preventivno in represivno sredstvo.

Odgovornost je ena izmed bistvenih sestavin ohranjanja in razvijanja materialne osnove vladajočega razreda oziroma družbene skupnosti. ZARADI TEGA SE S SPREMINJANJEM

materialne osnove mora v skladu z razvojem temeljnih človekovih svoboščin in pravic spreminjati neenaka odgovornost v enako odgovornost vseh in vsakogar.

Kolikor postaja socializem proces osvobajanja človeka od slehernega izkoriščanja in s tem tudi osvobajajo delo, ki je aktiven izraz osebnih in družbenih potreb in interesov, se pojavlja odgovornost kot kompleksnejše družbeno razmerje. Ker je proces osvobajanja človeka od slehernega izkoriščanja njegova osebna in družbena pravica ter dolžnost, se odgovornost kot družbeno razmerje najprej pojavlja kot odnos človeka do samega sebe. Ker pa človek vse bolj, posredno ali neposredno združuje svoje delo z drugimi in s tem uresničuje svoje potrebe in interese, postaja odgovornost razmerje enega do vseh in vseh do vsakogar, in to na vseh širših področjih življenja in območjih njihovega bivanja. Svoboda človeka, kot jo je opredelil E. Kardelj, je: da upravlja svoje

interese, upravlja samega sebe in neposredno vpliva na vse oblike odločanja o svojih interesih... in samo tisti človek, ki prevzame tudi odgovornost za svojo svobodo, je lahko svoboden.

Odgovornost kot taka pa se deli po razmerjih, po področjih izvrševanja (politična, kazenska, disciplinska), po objektu, po subjektu, po organih. Običajno, ko razpravljamo o odgovornosti, uporabljamo v našem samoupravnem opredeljevanju splošno uveljavljeno delitev: PRAVNA IN NEPRAVNA ODGOVORNOST.

V prvem povojnem obdobju smo bili pretežno naklonjeni pravni odgovornosti. Torej odgovornosti, da vsakemu pravno določenemu delovanju sledi z ustrežno normo določena sankcija. V pravni odgovornosti je zajeta glede na sankcije in tudi organe, ki vodijo postopek in izrekajo sankcije: kazenska, materialna-odškodninska, disciplinska odgovornost in odgovornost za gospodarske prestopke.

V vrsto nepravni odgovornosti pa se razvrščajo: politična, moralna, družbenopolitična odgovornost. Glede na družbeno lastnino, pravico do samoupravljanja, nepravna odgovornost vse bolj postaja družbena oziroma samoupravna odgovornost. Po opredelitvi odgovornosti po subjektih je odgovornost INDIVIDUALNA IN KOLEKTIVNA.

ORGANI ZA UGOTAVLJANJE ODGOVORNOSTI V OZD in pogoji za utrjevanje odgovornosti.

Ko govorimo o delavčevi odgovornosti za kršitve njegovih

delovnih obveznosti, delovne discipline ter samoupravljaljskih funkcij zunaj svoje temeljne organizacije, mislimo predvsem na obliko pravne odgovornosti.

Za odločanje o odgovornosti zaradi kršitve delovnih obveznosti predpisi določajo disciplinsko komisijo kot pristojni organ. Najbrž ne bo več nesoglasij ob tem, da disciplinske komisije (če naj v bodoče še obdržijo to ime) so in morajo biti vse bližje samoupravnim sodiščem, saj to bodo morale postati z razvojem naše socialistične samoupravne demokracije.

Sestava disciplinskih komisij — po ustavah 1974 in zakonih — odgovarja položaju in vlogi delavcev v socialistični samoupravni demokraciji in njihovi pravici dela s sredstvi v družbeni lastnini. Tako so člani komisije tudi z liste delegatov zbora združena dela izvoljeni občani.

Skladno z že do sedaj omenjenim je tudi razširjena pravica, kdo lahko zahteva uvedbo postopka za ugotovitev delavčeve odgovornosti. Pravico zahtevati (in ne uvesti, kot je mišljenje še marsikje), da se uvede postopek, imajo z zakonom (člen 202 ZZZ in člen 149 ZDR) točno določene osebe in organi. Stari hierarhični odnosi pa so še ohranjeni, da delavec, ki zve za kršitev delovne obveznosti, mora to pismeno sporočiti neposredno »nadrejenemu« in ta potem spet enako naprej.

Člani disciplinskih komisij so bolj kot ne prepuščeni sami sebi, čeprav te komisije izvajajo pomembno funkcijo pri razvijanju delavčeve socialistične zavesti, niti ni znotraj DO s TOZD, niti

v občinskem merilu (sindikatu) institucionalizirane oblike izmenjave izkušenj, obravnavanja vprašanj skupnega pomena ipd.

Na kraju velja razmisliti še o pripombi, da bi za vsestransko urejanje odnosov med delavci OZD, kakor za razvoj odgovorne samoupravne družbe lahko precej »prispevali« poravnalni sveti v temeljnih organizacijah.

In ne bo odveč, če zaključim z nalogo VIII. kongresa ZKS: »Da

bi delovali za organizirano razvijanje načinov in metod delovanja poravnalnih svetov kot temeljne sestavine samoupravnega sodstva« in »uresničiti moramo akcijo za dosledno uveljavitev poravnalnih svetov kot samoupravnih sodišč v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela«.

Sonja Slemnik

(Vir: dr. Vanek Šiftar — razprava strokovnega seminarja)

AMERIKANCI HVALIJO

Les je od nekdaj privlačil človeka. Njegova uporabna vrednost sega v davno zgodovino. Dokazuje za to nam nudijo arheologi, ki odkrivajo izrezljane figurice v grobovih faraonov, lesene skulpture iz stoletij pred našim štetjem. Slovani so znali delati cerkvice, ki jih še danes lahko vidimo v Rusiji, pri nas so bila kolišča (Ljubljansko barje). Ljudje so jedli z lesenimi žlicami, pili iz lesenih bokalov, spali na lesenih pogradih itn.

mu delu. Jože dela za Ameriko vložke za nože, ki jih narede v drugem tozdu. Delati je treba hitro in čimveč, saj bi radi izgotovljene nože poslali čimprej na trg. Proizvodnja pa zastaja, ker so stroji dotrajani in jih je tako malo, da kar več delavcev čaka, da bo ena žaga prosta, zato zmeraj vse brčijo in pojejo tako strašno glušeče, da jih človek ne prevpije. Delo ni lahko, kakor bi kdo mislil, saj ni niti enega ročnega žerjava niti prostora zanj. Vse

Jože Jug

Na trimu

Danes, ko smo si zbetonirali visoke stavbe, ceste in potke, se znova vračamo k lesu. Mnogi viki se preprosti in prijetni, ker so iz lesa. Da bi ubežali sivemu betonu, oblagamo stene svojega stanovanja z lesom, in če nas pot zanese v Kostanjevico, ne moremo mimo čudovitih lesenih skulptur. Les deluje toplo, plemenito in mehko, a šele potem, ko je dokončno oblikovan ali davno pred tem, ko še diha in raste v nebo.

Kadar zaide les v delavnico, mu oko strokovnjaka določi kakovost in uporabnost. Tako delajo tudi v železarni. Med vsemi tonami železa je tudi tesarska delavnica, ki jo bolj poznamo po imenu »cimprska uta«, pa je tudi res bolj uta kot delavnica, ker je tesna in stara, prepolna lesa. Malo ljudi zaposluje, pa še ti so skoraj drug drugemu napoti pri delu. Jože Jug je v tej delavnici že šestnajst let. Ko pride v mojstrsko pisarno, je njegov obraz pokrit s tanko plastjo lesnega prahu, roke pa so vse polne odrgnin, ki se jih je že zdavnaj navadil, ker to preprosto sodi k njegove-

»štuke« in deske prenašajo z rokami in če kdo misli, da lesni prah ni hud, naj kar stopi kdaj med tesarje! Nevarnosti tudi ne manjka. Cisto malo je treba, pa obleži odrezan prst na žagini mizi. Je rekel mojster, da je Jože priden in dober delavec. Gotovo ni rekel preveč, če se spomnimo, da so njega in njegove sodelavce Amerikanci brzojavno pohvalili (to smo pred časom objavili v Fužinarju). Biti pohvaljen za delo, ki ga opraviš v takih slabih pogojih, pa že pomeni svojevrstno priznanje.

Za svoje, se pravi za našo notranjo rabo pa delajo usluge kovaču, zidarju, električarju, no, kar za vso železarno, pač vse, kar v drugih tozdih potrebujejo. Nekam premalo jih je za vsa številna dela, a novih delavcev niti ne bi imeli kam dati. Obetajo jim novo delavnico in nove stroje. Da bi jo le kmalu dobili, ker bo potem manj nervoze zaradi prostorske stiske in delo bo kvalitetnejše, nemara tudi plače, ki zdaj z njimi niso prav zadovoljni.

Z. Strgar

OBVEŠČANJE NA RAVNI SLOVENSКИH ŽELEZARN

Sredi junija so se na sedežu Slovenskih železarn v Ljubljani sešli uredniki glasil delovnih organizacij, ki so vključene v SOZD. Čeprav so večino časa namenili programiranju almanaha, ki naj bi izšel letos jeseni ob 10-letnici nastanka Slovenskih železarn (o tem bomo več zapisali drugje), so se vendarle dogovorili tudi za sodelovanje na naslednjih področjih:

— izmenjava informacij, zanimivih za zaposlene v vseh delovnih organizacijah znotraj SOZD (npr. pomembne investicije, posnemanja vredne akcije itn.),

— delni povzetki aktualnih člankov iz glasila druge delovne organizacije,

— ponatisi v celoti (seveda z avtorjevim pristankom),

— delovna srečanja dvakrat letno.

Z vodstva SOZD je sicer prišla tudi ideja o nekakšnem skupnem

glasilu na ravni Slovenskih železarn, vendar se uredniki zanjo niso ogreli. Izhajali so namreč z realističnega stališča, da si je težko zamisliti kakršnokoli živo, kvalitetno glasilo, ki bi po eni strani imelo sedež v Ljubljani, po drugi pa bi »pokrivalo« po vsej Sloveniji raztrosene članice SOZD.

Bolj uresničljiva se zdi misel, naj bi sedanji, precej suhoparni statistični Bilten SZ obogatili s komentarji aktualnih tem ter ga sploh poskusili narediti bolj »bralnega«. Tak bi potem lahko predstavljaval dobrodošel vir za poročanje v posameznih tovarniških glasilih.

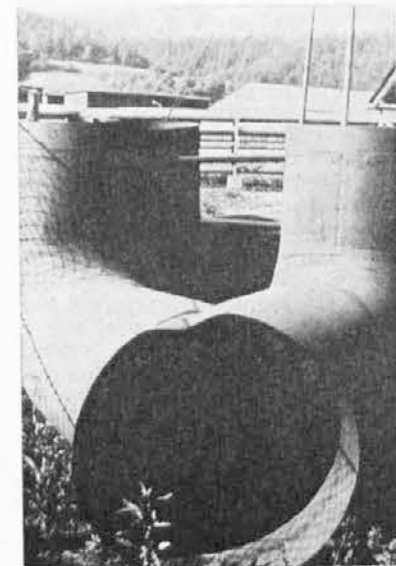
Takšni so torej dogovori. Koliko pa jih bomo uspeli uresničiti in ob naših lastnih problemih utegnili pogledati še k našim železarskim sosedom, bomo videli jeseni, ko naj bi to sodelovanje začelo. —k

OGRAJE NISO DOVOLJ

Ura je pol dve. Ob vratarnici pri glavnem vhodu vlada pravo zatišje pred silnim navalom delavcev, ki žele predčasno zapustiti železarno. Vratarji si mrzlično popravljajo uniforme in se pripravljajo na poseg, ki sicer še ni terjal človeških življenj, zato pa je zahteval že mnogo vroče krvi.

Dvajset minut do dveh. Prva dva sta že tu. »V Namorava, po dele za pralni stroj. Potem je tam taka „gužva!“ Vratar je ostal hladen, slišal se je samo rezki: »Ne!!«

Kazalec se je pomaknil do trčetrt na dve. Delavci se počasi zbirajo in vedno bolj silijo proti vratom ter začnejo stiskati vratarja obnje. Prepričevanje je še v normalnih mejah: »Daj, spusti me, saj grem samo domov na kosilo, potem pa pridem nazaj.« Izmišljanje izgovorov, da bi lahko zapustili tovarno pred drugo uro, ne pozna meja. Vendar več ko jih je, bolj se napetost stopnjuje in nestrpnost povečuje.

»Kolena«

Deset minut do dveh. Konec je lepega prepričevanja in neuslišanih prošelj: »Kakšen si! Kdo sploh si in kaj si misliš, da nas ne spustiš!? Mojstri nas pustijo, ti pa ne!« Potem sledi cela vrsta psovok, kletvic in drugega klinčanja. Pogovor se končno zaostrjuje do take mere, da začnejo kričati oboji, delavci pa tekmujejo, kdo bo koga preglasil in kdo bo vratarja večkrat poslal nekam.

Samo še pet minut. Krog okoli vratarja se je nevarno zožil. »Kulturni« dvogovori so res na višku, saj je enciklopedija živalskih imen predelana v petih minutah.

Končno dve. Vrata se odprejo in silna reka delavcev se zlije skozi. Vratar se trdno drži rešetk, da ga ne bi odneslo.

Takšna zgodba veliko bolje pristaja v kakšen kriminalni roman kot pred vhodna vrata naše železarne. V taki obliki se ponovi vsak dan in vratarji kar naprej poslušajo prošnje, izgovore in kletvice. V izmišljanju le-teh in iskanju ovinkov za predčasno zapustitev tovarne so naši delavci res neizčrpni.

Včasih pa nekatere izda potrpljenje in enostavno preplezajo ograjo, še prej pa ne pozabijo opljuvati vsega, kar jim pride na pot. Take stvari se največkrat dogajajo ob petkih ali sobotah, ko delavci že komaj čakajo, da gredo domov.

Če bi hoteli iskati vzroke takega ravnanja, jih nikakor ne bomo našli v prehitrih odhodih avtobusov, predčasni izpolnitvi norme, pa tudi ne v dovolilnicah samih mojstrov, da lahko delavci prej zapustijo delo. Našli pa jih bomo v delavcih samih, v stopnji njihove samoupravne zavesti.

To misel lahko podkrepimo z izjavo enega od vratarjev: »Dokler delavci sami ne bodo prišli do tega, da to, kar delajo, nikakor ni prav, jih nobena, še tako visoka ograja ne bo zaustavila.«

Primož Suhodolčan

POTRPEŽLJIVOST IN RAZUMEVANJE

Takšna je: vedno vesela, nasmejana in pripravljena pomagati. Nobeno delo se ji ne zdi pretežko in velikokrat se ji zavleče prek druge ure. To je **Anica Tomaž**, referentka za delovna razmerja pri kadrovski službi naše železarne, ki si je komaj utrgala čas za tale razgovor.

»V železarni delate že dolgo vrsto let. Kakšni so bili začetki dela v naši kadrovski službi in kako ste se vi vključili vanjo?«

»V železarni delam že od leta 1950, dvajset let pa sem že v kadrovski službi. V začetku mi ni bilo lahko. Bila sem še mlada, neizkušena, nisem imela potrebnih kvalifikacij, in zato sem se težko vključila v takšno delovno

Anica Tomaž

okolje. Pa tudi odnosi vodilnih do nas niso bili takšni, kot bi morali biti. Predvsem ni bilo tiste prave pomoči za nas začetnike.«

»Kako pa je kadrovska služba takrat delovala?«

»Dela je bilo več kot preveč. Vse podatke in kupe papirjev smo morali prebrati, obdelati in razvrstiti ročno. Na primer, za pripravo volitev in sestavo volilnih list smo potrebovali več kot en teden, danes pa porabimo za to slab dan.«

»Kadrovska služba je tista, skozi katero dobi delavec prvi stik z železarno. Kako je potekalo sprejemanje novih delavcev takrat in kako danes?«

»Včasih so hoteli delati vsi. Na dan je prišlo iskat delo tudi do sto ljudi in razumljivo je bilo, da jih toliko naenkrat nismo mogli sprejeti. Predvsem ni bilo dela za ženske. Ena sama komisija je odločala o sprejemanju in tako se je vse skupaj zavleklo do poznih nočnih ur.

Vsekakor nam gre to delo danes lažje od rok. Komisij je več, več nas je tudi v tej službi, v veliko pomoč pa nam je tudi računalnik, ki nam hitro in točno posreduje vse podatke o delavcih in prostih delih in nalogah.«

»Vendar pa vaša služba ni namenjena samo za sprejemanje novih delavcev. Kaj so, poleg tega, še vaše naloge?«

»Delavcem je treba kar naprej posredovati razne podatke: o dopustih, pokojnini, beneficirani delovni dobi, o možnosti premestitve iz enega tozda v drugega ali s težjega dela na lažje, o vpisanih delovnih urah in podobno.«

»Najbrž pa vaša naloga ni samo posredovati?«

»Seveda ne. Delavce je treba tudi usmerjati in poiskati za njih in za nas najboljše možnost. Tu opravi levji delež kadrovik, ki skupaj z delavci prikaže in izbira najsprejemljivejše rešitve.«

»Ni je stvari, ki ne bi imela tudi svoje temne strani. Problemi in težave se kažejo tudi pri vas. Kako je s tem?«

»Delo z ljudmi zahteva celega človeka. Vedno je treba prisluhniti problemom in težavam delavcev, saj jih nikoli ne zmanjka. Na primer, zelo pereč problem je skrajšani delovni čas mater samohranilk.

Prav tako smo pri našem delu, kljub računalniku še vedno zelo obremenjeni. Naša pisarna je ena najbolj prometnih, v njej je vedno polno delavcev in telefoni zvonijo kar naprej. Delo in papirji pa se kopičijo. Neradi pustimo delavce čakati in zato bi povedala, da si zelo želimo svežih sil.«

»Kako pa delavci gledajo na to?«

»Vsem njihovim željam tako ali tako nikoli ne moreš ustreči. Vendar pa se zavedajo, da naše delo ni lahko in da nam je težko povedati komu, da zanj ni dela. Vedo pa tudi to, kam naj se obrnejo, da bodo dobili pomoč. Veliko bolj so samozavestni in znajo iskati svoje pravice. Včasih, pred petnajstimi ali dvajsetimi leti, ni bilo tako.«

»In za konec: Kako se danes počutite pri tem delu?«

»Zelo sem srečna. Rada delam z ljudmi in jim pomagam. Za takšno delo pa je potrebna predvsem dobrišna mera potrpežljivosti in razumevanja.«

Primož Suhodolčan

O VLADANJU

Vladati pomeni izzivati nezadovoljstvo.

France

Vladanje ima čuden čar, ki lahko znori tudi najmočnejšega.

Geibel

Kadar v deželi vlada red, je sramota biti siromak in navaden človek. Kadar je v deželi kaos, je sramota biti bogat in na visokem položaju.

Lao-Tse

KJE JE MOJ LJUBI DOM

Železarna, kakor je velika in mogočna, ne more opraviti zase prav vsega dela sama, zato gostujejo pri nas različne fir-

me, vse od »Tekolovih« »malarjev«, »Kogradovih« in »Gradi-sovih« delavcev do »Hidromontaže« in tistih, ki si jih sposodimo za krajši čas. Sorazmerno dolg »staž« ima Hidromontaža, ki je pri nas že osemnajst let, sicer pa dobro znana po vsej Jugoslaviji in drugod po svetu. Nasproti topilnice so postavili delavnico in pred njo plapola zastava z njihovim znakom. Vsakdanja pot tam mimo nudi prizor na eni strani »mrtve« odpraševalne naprave, čez cesto pa postave v modrih oblekah, ki kar naprej nekaj varijo in brusijo. Nič nenavadnega, pač šiht kot vsak drug, ki se konča ob dveh ali večerih tudi ne. Ampak potem je dan vendarle drugačen, ker ga le redki delavci Hidromontaže preživijo v varnem zavetju svojega stanovanja, se le redki vračajo k pogrnjeni mizi v domačo kuhinjo. To so terenci, njihov dom je povsod in nikjer. Hranijo se po menzah in spijo po barakah,

ki so jih za njih postavili. Pridejo za nekaj mesecev in odidejo na povelje sto in sto kilometrov dalje. Vračajo se domov

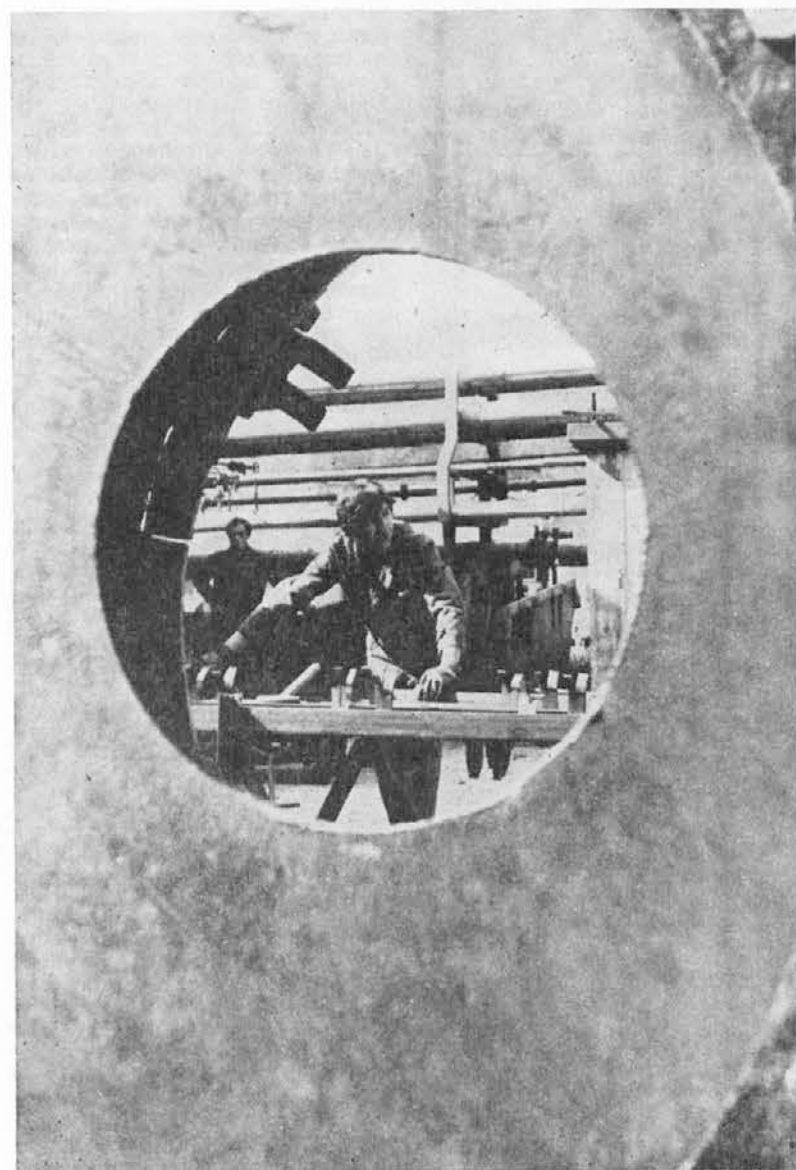
Ravne, so rekli, je slab teren, se tu nič ne dogaja in je dolgčas. Po drugod je bolje. V železarni pa je od vsega najslabša malica. Ne morejo razumeti, da naši delavci pristajajo na tako hrano. Mnogokje so že delali, ampak še nikjer jedli tako za-

V zamahu

Vsak svoje

Onstran železnega okna

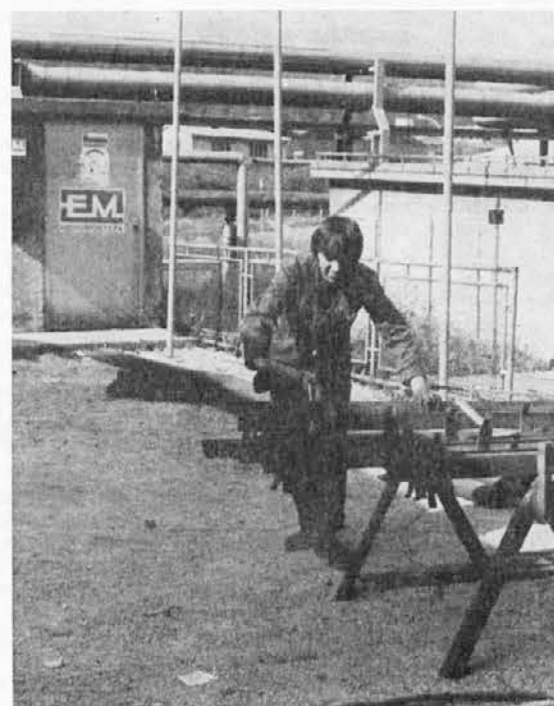
za praznik in ob dopustu, da so v svojem lastnem domu samo navadni gostje. Vzdržijo po nekaj let, ti delovni popotniki, medtem ko spoznavajo navade in kulturo krajev, menze in spalnice, da so na koncu že vsega naveličani, utrujeni od večnih sprememb, postanejo trdi in neobčutljivi, robati v izražanju, a vendar s preprosto, normalno željo ustvariti si miren dom na trdnih stebrih, ne na kolesih ali pa se, kadar so v Sloveniji, neke sobote enostavno odpravijo v domače mesto zaradi dobre stare »kafane i barem jednoga, da svira«.

nič malic kot tu. Eni gredo radi na teren že samo zaradi malic.

Vsakdanjik terencev je torej drugačen od našega, pač za stopničko trši, z manj potrošniških misli, z mnogo bolj neurejenim življenjem, ki ga niti dobra plača ne potolaži zmeraj in enako kot mi imajo majhne in velike skrbi, da jih kdaj odnesejo za točilni pult ali izpišejo komu, ki jim je drag.

So del nas, čeprav ne utegnemo klepetati z njimi in ne skrbimo preveč za to, da bi se dobro počutili med nami.

Z. Strgar

Eden od terencev

S seje organov skupščine SKIS

ODBOR ZA ODDAJANJE IN OPREMLJANJE STAVBNIH ZEM- LJIŠČ

Osrednja točka dnevnega reda POIZKITS OPREDELITVE RAZMEJEVANJA FINANCIIRANJA MED KOMUNALNIMI IN STAVBNO ZEMLJIŠKIMI SKUPNOSTMI OZ. US-TRAZNIMI ENOTAMI

Viri financiranja komunalnih dejavnosti ter pristop k ustanovitvi stavbno zemljiških skupnosti so pogosto vprašanje na delegatski ravni. S tem v zvezi pa je izpostavljena problematika financiranja glede razmejitve finančnih virov med komunalno in stavbno zemljiško skupnostjo. Zveza komunalnih skupnosti nas je obvestila, da je v pripravi dopolnitev zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena in zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem. Med tema dvema zakonoma je namreč ugotovljeno neskladje. Na podlagi obeh zakonov lahko ugotovimo, da so za financiranje komunalnih dejavnosti določeni naslednji viri:

1. Po zakonu o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena (Uradni list SRS, št. 24/75 in 13/77)

- prispevek uporabnikov komunalnih storitev za vzdrževanje in obnovo komunalnih objektov in naprav kolektivne rabe,
- prispevek, ki se plačuje ob ceni komunalne storitve od uporabnikov komunalnih storitev za razširjeno reprodukcijo komunalnih objektov in naprav individualne rabe,
- cena komunalne storitve — prihodek komunalnih organizacij združenega dela.

2. Po zakonu o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Uradni list SRS, št. 7/77)

- stanovanjski prispevek,
- nadomestilo za uporabo stavbne zemljišča,
- mestna renta — v dosedanem sistemu je bila deloma zajeta z nadomestilom za uporabo stavbne zemljišča, presežkom nad izključno ceno stavbne zemljišča, prehodom kmetijskega zemljišča na stavbno zemljišče in deloma z različnimi prispevki, ki so uveljavljeni kot komunalne takse. Posebno problematiko pomenijo davki od dohodkov na promet nepremičnin in zgradb, davki od najemnin, oddaji opremljenih sob, na dediščine in darila in podobno.

V Sloveniji nimamo oblikovanega sistema za zajemanje mestne rente, ki se pojavlja ne samo v okviru pridobivanja in oddaje stavbnih zemljišč, temveč tudi v sistemu uporabe in davkov. V tem pogledu še ni možna razmejitev, kaj naj bi bil dohodek komunalnih in kaj stavbnih zemljiških skupnosti.

- Prispevek investitorja za urejeno stavbno zemljišče,
- ostala sredstva, ki so zbrana na podlagi družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

Navedeni viri sredstev po citiranih zakonih niso točno razmejeni, kateri so dohodki komunalne in kateri stavbne zemljiške skupnosti.

Odbor je razpravljal tudi o ustanovitvi enote komunalne skupnosti za upravljanje s stavbnim zemljiščem oziroma stavbne zemljiške skupnosti. Ugotovil je in meni, da organizacijska izvedba ustanovitve spada v pristojnost skupščine občine. Pri tem pa bodo seveda problemi zaradi neskladja zak-

nov o razmejitvi vira sredstev za posamezno skupnost.

Odbor je sprejel naslednje predloge:

1. Odbor sprejme informacijo oz. obrazložitev o razmejevanju in virih sredstev.

2. Skupščini občine predlagamo, da imenuje iniciativni odbor z nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovitev enote komunalne skupnosti oz. stavbno zemljiško skupnost.

Skupščino tudi obvestimo na neskladje zakonov o virih sredstev, kar naj ne bi bilo ob strani pri pripravi aktov o ustanovitvi enote oz. stavbne zemljiške skupnosti.

3. Na dopis SO Ravne na Koroškem, ki se nanaša na preobrazbo samoupravne organiziranosti SKIS občine Ravne, damo odgovor, da soglašamo s podano pobudo in smo pripravljene sodelovati pri rešitvi vprašanj samoupravne organiziranosti SKIS.

Naslednje pomembno vprašanje zadeva DOGOVOR O USKLAJEVANJU MERIL ZA DOLOČANJE NADOMESTILA ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA.

Po tem dogovoru gre za enotne kriterije glede vrste komunalnih objektov in naprav, stopnje komunalne opremljenosti, možnost priključitve stavbne zemljišča na komunalne objekte in naprave, razdelitev območij (cone) v odvisnosti od velikosti in drugih funk-

cij, ki jih ima naselje. Dalje dogovor obravnava območja po namembnosti in določuje stopnje. Glede na namembnost so opredeljeni naslednji tipi območij:

- za stanovanja,
- za družbene dejavnosti,
- za proizvodne namene,
- za poslovne namene.

Znotraj vsakega območja se lahko določijo ena ali več stopenj glede na:

- lego,
- namembnost,
- pridobitno ugodnost,
- druge pogoje.

Skupščina občine lahko s svojim odlokom razdeli in ovrednoti območja ter stopnje znotraj posameznih območij glede na lego, namembnost, pridobitno ugodnost in druge pogoje stavbne zemljišča.

Odbor je bil seznanjen, da naj bi strokovna služba SKIS pripravila osnutek akta s tega področja, kar pa ni v stanju glede obsega del in strokovne usposobljenosti.

Sprejeta sta bila predloga:

1. Odbor podpira sklenitev dogovora o usklajevanju meril za določanje nadomestila za uporabo stavbne zemljišča.

2. Strokovna služba SKIS je pripravljena sodelovati pri pripravi odloka o nadomestilu za uporabo stavbne zemljišča, ne pa da ga sama pripravi, ker je to v pristojnosti občinskih upravnih organov.

Odbor je obravnaval in potrdil tudi TERMINSKI PLAN KOMUNALNEGA OPREMLJANJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ 1979, ki obsega:

	Vrednost del	Dela bomo izvajali v mesecu
1. Blokovna gradnja Črna	1.630.000,00	junij, julij, avgust
2. Blokovna gradnja Mežica	2.945.000,00	maj, junij, september, oktober
3. Blokovna gradnja Kert Prevalje	2.633.000,00	junij, julij, avgust
4. Blokovna gradnja Javornik Ravne	1.600.000,00	od januarja—decembra 1979
5. Blokovna gradnja Suha Ravne	630.000,00	avgust, september
6. Komunalna oprema Pristava Črna	700.000,00	maj, junij
7. Komunalna oprema Stržovo Mežica	100.000,00	september
8. Komunalna oprema Šance 74 Ravne	700.000,00	od 15. avgusta — konec septembra
9. Komunalna oprema zazidave Kotlej	1.000.000,00	junij, julij
10. Komunalna oprema Reka graben	1.000.000,00	maj, september, oktober
11. Komunalne plobe	800.000,00	od junija—oktobra
12. Odplačilo kreditov	282.000,00	od januarja—decembra 1979
13. Odkup zemljišč	1.000.000,00	1979
14. Regulacija potoka Fara, Prevalje	1.880.000,00	od januarja—avgusta 79
15. Regulacija potoka Suha, Ravne	2.400.000,00	1979
16. Regulacija potoka Hotuljščica	3.200.000,00	oktober, november
17. Regulacija Meže — Rudarjevo, Črna	600.000,00	od avgusta—decembra 1979
18. Sofinanciranje regulacije potoka Janeče—Ravne na Koroškem	200.000,00	junij, julij
19. Premostitev potoka Leše	800.000,00	november
S K U P A J :	24.100.000,00	oktober

O delu drugih organov upravljanja bomo še poročali.

O NAŠEM TURIZMU

Se pred nekaj leti smo tudi o turizmu v Mežiški dolini precej pisali in govorili. Danes pa kažejo podatki, da nas obišče vsako leto manj turistov.

Kako je s turizmom danes ob vznožju vabljive Pece, Uršlje gore, v dolini Tople, na obronkih idiličnih koroških kmetij v Sentanelu, Strojni, Javorju itd.? Na

to vprašanje so tokrat odgovorili nekateri, ki se s turizmom ukvarjajo amatersko ali poklicno.

Franc Vavh, predsednik turističnega društva Sentanel:

»Idilična kmečka vasica Sentanel se je turistično pričela razvijati s kmečkim turizmom. Tako smo uredili pri kapelici iz zara-

ščene drevesnice igrišče, ki še ni dokončno nared. Obnovili smo zgodovinske spomenike. Pred leti je vas dobila spomenik NOB. Za ureditev vasi smo dobili kredite. Iz stare zapuščene sobe smo si uredili knjižnico in spominsko sobo. S tem smo nekaj že storili za turiste. Da bi na tem področju bili še bolj uspešni, smo letos ustanovili turistično društvo, verjetno pa vsaj deset let prepozno, saj nas je čas krepko prehitel. Veliko smo zamudili, predvsem pri izročilu starih navad. Precej starih hiš, kašt in raznih predmetov je šlo v izgubo, nekaj so jih pa tudi za mali denar kupili tuji.

Danes se trudimo, da pritegnemo čim več turistov, vendar je premalo narejenega. Kmetje, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom, si prizadevajo, da gosta čim bolj sprejmejo, mu poskušajo nuditi domače dobrote in domačnost, tako da bi se gostje počutili čim boljše. So pa sonce, čist zrak, dobra hrana in pijača premalo. Za dober turizem je potrebno še marsikaj drugega. Na prvo mesto sodi prijazna domača beseda, čistoča in hitra postrežba. Turist danes pa zahteva mnogo več, tudi kulturno življenje, športne in rekreacijske igre in zabavo.

Tako v Sentanelu še marsikaj manjka. Letos bi radi naredili vsaj še eno igrišče pri kapelici. Tam moramo urediti tudi kurija, obstoječo bajto popraviti, tako da bodo kmetje lahko pričeli s prodajo hrane in pijače. To bi opravljali tisti, ki doma nimajo možnosti za kmečkim turizem. Uvajamo tudi redarsko službo, ki bo na tem prostoru skrbela za red in čistočo. Za uporabo tega prostora bodo turisti nekaj morali odšteti. Zaželeno pa je, da si vse skupine, ki bodo pri kapelici imele piknike, pri turističnem društvu uredijo rezervacijo. Našim turistom bi morali nuditi razne športne rekvizite. To pa je za sedaj še želja, saj smo v društvu brez sredstev.

Ludvik Rednak, predsednik KK SZDL Črna.

»Če gledamo turizem v Črni skozi poslovne uspehe hotela Planika, lahko trdimo, da so se stvari v zadnjih nekaj letih izboljšale. Naš hotel je po dolgem času posloval pozitivno, saj je bil lani zaseden s 50 odstotki prenočitvenih kapacitet. To kaže, da je Črna turistično zanimiva in da bi s primernim programom, z ustreznimi cestami čez Sleme, Bistro in v Logarsko dolino pa z novim mejnim prehodom Luče zanimanje še naraslo. Turizem v Črni je uplahljen delno zaradi onesnaženega zraka in vode, precej škode pa so naredila tudi javna občila. Novinarji so javnost sproti kar dobro obveščali o boju proti onesnaženosti, so pa hkrati naredili tudi medvedjo uslugo Črnjanom. S tem ne zanikam pomoči, ki smo jo v krajevni skupnosti imeli od javnih občil, ampak le nakazati, kako občutljivo je obravnavanje takih zadev v kraju, ki ima možnosti in ambicije, da lahko na področju turizma tudi kaj doseže.

V Črni vemo, da za razvoj turizma še nismo storili vsega. Na problemski konferenci SZDL smo poleg nadaljnega ekonomskega razvoja kraja obravnavali tudi razvoj turizma. Ugotovili smo, da nosilci turističnega razvoja v koroški regiji, kot so Lesna, Merx in Golf turist, TOZD hoteli na Ko-

roškem, niso ponudili svojih programov za razvoj turizma v zgornji Mežiški dolini. Ker Črna ima naravne možnosti za razvoj turizma, smo sklenili, da se z nosilci turizma sestanemo in dosežemo, da nas vključijo v svoje razvojne programe. Ob koncu naj dodam, da smo s koroškimi turističnim tednom uspeli privabiti že precej domačih in tujih turistov.«

Bogomir Rus, direktor TOZD gostinstvo na Koroškem:

»Sedanje stanje v turizmu je nekoliko boljše kot pred nekaj leti. Predvsem je k temu pripomogel mežiški rudnik z novim filtrom, ki je vrnil življenje v zgornjo Mežiško dolino. Naša TOZD naj bi bila nosilka turistične ponudbe v zgornji Mežiški dolini. Hotel je bil zgrajen pred 18 leti in se je še do nedavnega ubadal s problemom uspešnega poslovanja. Črna ima velike možnosti tudi za razvoj zimskega turizma, katerega so šele v zadnjih nekaj

letih izkoristili. Tudi letni turizem je še premalo izkoriščen, če vemo, da imamo naravni park v dolini Tople. Res pa je tudi, da se srečujemo z zaprtostjo.

Kaj smo storili za propagando turizma? Mislim, da daleč premalo. Prospekt, ki je bil natisnjen lani, premalo propagira neki kraj. Letos bomo to popravili. Drugi vzrok, da se premalo slišimo izven koroške krajine, pa je razdrobljenost turističnih ponudb na Koroškem. S to dejavnostjo se ukvarjajo kar tri gostinska podjetja. Če bi propagirali našo krajino skupaj, uspeh ne bi smel izostati.

Kaj narediti za izboljšanje turizma? Treba bo še marsikaj storiti, da bo opravičil svoje poslanstvo. Zelo dobro je, da so bile izdelane analize turističnega stanja v občini. Imamo vse možnosti za razvoj letnega in zimskega turizma, moramo pa jih izkoristiti.«

F. Rotar

Z D R A V J E

ZDRAVA PREHRANA SOLARJA

Ko stopi otrok v šolo, se v marsičem spremeni način njegovega življenja. Prilagajati se mora na novo okolje in ljudi, sreča se s prvimi dolžnostmi in skrbmi. Spremeni se njegov dnevni red. Vse to lahko neugodno vpliva na njegovo telo, ki je že tako v novem okolju izpostavljeno različnim škodljivostim.

Pravilna, zdrava prehrana lahko pomembno vpliva na splošno zdravstveno stanje otrok, njihov telesni in duševni razvoj ter dela možnost. Zvišuje tudi odpornost proti nekaterim okužbam. Starši in šola bi morali posvečati posebno pozornost prav prehranjevanju otrok. Šolska prehrana naj bi se dopolnjevala s prehrano doma.

Vsaokletne raziskave o prehranjenosti naših otrok so pokazale, da je pri nas prehrana količinsko zadostna, ni pa vedno tudi kvalitativno ustrezna, predvsem v ekonomsko slabše razvitih območjih. Primanjkuje beljakovin (največ jih je v živilih živalskega izvora), nekaterih rudninskih snovi in vitaminov (največ jih je v sveži zelenjavi in sadju). To pomanjkanje se kaže pri otrocih predvsem v slabšem oziroma počasnejšem telesnem in duševnem razvoju, lažji slabokrvnosti in pogostnejšem obolevanju. Opažamo tudi nepravilno porazdelitev obrokov čez dan in pa slabe prehrabene navade.

Sestavni deli hrane so: beljakovine, ogljikovi hidrati, maščobe, vitamini, rudninske snovi in voda. Za rast in obnovo telesa so potrebne beljakovine, maščobe in ogljikovi hidrati nam dajejo energijo za delo, ostale snovi pa sodelujejo pri drugih presnovnih dogajanjih v telesu.

Solar v starosti od 7. do 15. leta potrebuje 2300 kalorij na dan. Od tega naj bo četrtnina beljakovin (meso, mleko, sir, skuta, fižol...), četrtnina maščob in polo-

vica ogljikovih hidratov (sladkor, škrob, celuloza).

Celuloza je v zelenjavi in sadju, pospešuje prebavo in daje občutek sitosti. Voda, ki sestavlja dve tretjini človeškega telesa, je osnovno topilo, omogoča presnovo, odvajanje odpadnih snovi skozi ledvice, pomaga pri uravnavanju telesne temperature (potenje). Šolski otrok potrebuje dnevno 2 do 3 litra vode.

Naloga hrane je, da vzdržuje idealno prehrabeno in zdravstveno stanje. Kakovostno in količinsko mora ustrezati življenjskim potrebam organizma. Zdrav otrok, ki živi v zdravem okolju, si v fizioloških mejah sam regulira količino zaužite hrane.

Kako organizirati pravilno prehrano otroku

Glavni problem pri dnevnih razporeditvi obrokov je vsekakor zajtrk. Pri nas se začne delovni čas razmeroma zelo zgodaj. Več kot 60% odraslih odhaja na delo brez zajtrka in ta slaba navada prehaja tudi na otroke. Tako so

Prvi koraki

otroci brez ustrezne podlage prav takrat, ko so njihove potrebe po energiji največje. Prav prve ure pouka naj bi bile najbolj aktivne, takrat učitelji zahtevajo največje sodelovanje. Otroci, ki niso imeli ustreznega zajtrka, se teže zberejo in teže slede pouku. Večkrat se to pomanjkanje energije kaže v slabšem zdravstvenem stanju.

Praviloma bi moral biti ZAJTRK najbogatejši. Angleški zajtrk (jajce s šunko), ki velja za najprimernejšega, pri nas žal ni v navadi. Izbiramo lahko med drugimi živili, ki so nam na razpolago ali pa vam svetujemo prvi kmečki zajtrk izpred 15 let za kosce: žganci ali polenta z mlekom.

DOPOLDANSKA MALICA v šoli naj bi dopolnila zajtrk (žal nam ga velikokrat nadomešča). Vsebovala naj bi osnovna živila: beljakovine živalskega izvora (mleko, sir, meso, mesni izdelki), sadje in zelenjavo (sadni ali zelenjavni sok) in energetsko živilo (kruh po želji).

Opoldanski obrok — KOSILO je prilagojeno družinskimi običaji. Obrok naj bo pester. Naj vsebuje juho, ki ima dovolj rudninskih snovi in otrok dobi dovolj tekočine.

Popoldanska malica naj dopolnjuje kosilo: sadje in kruh.

VEČERJA naj bo lahka, vsaj eno uro pred spanjem.

Vse preveč naših ljudi se še vedno oklepa zastarelih prehrabnih navad, ki niso v skladu z načeli sodobne in zdrave

prehrane. Te prenašajo naprej na otroke. Tu mislimo predvsem na enostransko, često preobilno hrano (ta zaradi preobilne količine maščob in ogljikovih hidratov vodi v zgodnjo debelost), in na uživanje živil, ki vsebujejo tako imenovane »prazne kalorije« (bonboni, čokolada, slani lešniki, sladki napitki...). Eden izmed vzrokov je sigurno reklama, ki ji prehitro in nepremišljeno nasedemo.

Zato moramo otroke že od zgodnje mladosti navajati na pravilne prehrabne navade. Hrana mora ustrezati potrebam, okusu in nazadnje tudi željam. Do neke mere upoštevamo tudi to, da se otroci v tej starosti hranijo bolj nagonsko, to se pravi, da segajo po tistih živilih, ki vsebujejo snovi, ki jim primanjkujejo. Zelenjava in sadje naj bosta na jedilniku vsak dan, prav tako meso, mleko in mlečni izdelki. Ker nekateri otroci mleko slabše prenašajo, ga lahko nadomestimo z drugimi mlečnimi izdelki (jogurt, skuta, sir). Poleg tega pa moramo gledati, da bomo hrano zaužili v prijetnem vzdušju in okolju.

S temi predlogi vam skušamo pomagati pri sestavi jedilnikov vaših otrok. Ni važno le to, da se otrok do sitega naje, važno je predvsem to, da vsebuje hrana vse snovi, potrebne za njegovo rast in vsestranski razvoj. Ob enem pa z zdravo prehrano otroka pravočasno navajamo na prehrabne navade, ki ga bodo spremljale vse življenje.

Referat za zdr. vzgojo

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

300 ČRNJANOV DELA DRUGJE

Krajevno skupnost Črna, ki ima 4226 prebivalcev, smo zadnjič obiskali marca, ko so v zgornji Mežiški dolini razpravljali o programih za novi krajevni samoprispevek. Do danes se je v tej krajevni skupnosti nabralo nekaj novic, o katerih je spregovoril **Stanko Kordež**, tajnik KS.

»Kako ste v Črni uredili delegatsko povezovanje z oddaljenimi kraji?«

»Že ob zadnjih volitvah, ki so bile v občini, smo si med drugim zastavili tudi razvoj delegatskega povezovanja in odločanja ter uresničevanja krajevne samouprave. V naši krajevni skupnosti smo tako ustanovili štiri močnejše vaške skupnosti v Koprivni, Javorju, Podpeci in Žerjavu. V zelo kratkem času so vse vaške skupnosti dokaj zadovoljivo začele, predvsem delegatsko povezovanje. Vsi predsedniki vaških skupnosti so člani sveta krajevne skupnosti. Z vaškimi skupnostmi smo končno dosegli tisto pravo, objektivno planiranje znotraj KS in ne nazadnje hitro in pravočasno reševanje problemov in želj zaselkov.«

»Nekatere krajevne skupnosti imajo težave z nedelom delegacij in delegatov. Kako je s tem pri vas?«

»Z letnim poročilom o delu krajevne skupnosti za lansko leto smo opravili tudi analizo o delovanju naših delegacij in delegatov. Dokaj natančna analiza je dala podatek, da so se naše delegacije v preteklem letu poprečno sestajale le z 52 odstotki. S tako udeležbo seveda ne moremo biti zadovoljni, saj odstotek pove, da so bile seje komaj sklepne. Da bi stanje izboljšali, sta o neresnosti delegacij in delegatov razpravljali KK SZDL Črna in skupščina krajevne skupnosti, ki sta takoj ukrenili vse potrebno. Predvsem sta vse delegate spomnili na njihovo delegatsko dolžnost, predvsem na naloge, ki so jih z delegatskim mestom sprejeli.

Še najmanj pa smo zadovoljni z delom potrošniškega sveta. Ta je v zadnjem obdobju imel nekaj sklicanih sej, vendar niti ena ni bila sklepna. Kljub temu da v zgornji Mežiški dolini nimamo urejene preskrbe, naši krajin, ki so člani potrošniškega sveta, v njem nočejo delati. Zato smo ne-

katere nezainteresirane člane zamenjali z drugimi, bolj perspektivnimi. Domenili smo se tudi, da bomo v bodoče imeli seje potrošniškega sveta skupaj s predsedstvom sveta krajevne skupnosti. Namreč, zadnji čas je že, da ukrenemo nekaj za bolj urejeno vsakdanjo preskrbo.»

»Baje imate v Črni že nekaj časa na dnevnem redu vprašanje odpiranja novih delovnih mest, predvsem za žene. Kako je s tem?»

»V KS Črna smo pred nedavnim opravili anketo okrog zaposlovanja, na katero so odgovorile vse tiste ženske, ki se želijo zaposliti. Teh je v naši KS že okrog 80. Po naših podatkih jih je dosti več, vendar na vprašanja ankete niso hotele odgovorjati. Tudi o tej analizi sta razpravljali KK SZDL Črna in skupščina krajevne skupnosti, ki sta ugotovili, da gospodarski razvoj in nasploh razvoj kraja slonita na odpiranju novih delovnih mest oziroma izgradnji novega obrata, ki bi lahko zaposloval vse nezaposlene žene in vse tiste, ki se že sedaj morajo voziti na delo v dokaj oddaljeno Velenje. Naj dodam, da se iz KS Črna vozi na delo v druge kraje okrog 300 krajanov. To število da odgovor na vsa odprta vprašanja, zakaj si Črnjani želijo imeti del industrije tudi v zgornji Mežiški dolini. Menimo namreč, da je več možnosti za odpiranje novih delovnih mest predvsem pri mežiškem rudniku in ravenski železarni. Obe delovni organizaciji bi že pred leti lahko uredili zaposlovanje v Črni. Prav o teh vprašanjih smo spregovorili tudi na nedavni problemski konferenci v Črni.«

»Končno ste baje uredili sodobno cestno povezavo z nekaterimi zaselki?»

»Res smo pred kratkim končali z ureditvijo cest v Koprivno, Podpeco in Jazbino. S tem smo končno z asfaltiranimi cestami povezali zaselke ob vznožju Pece in Uršlje gore v smeri Žerjava. S tem smo tudi vsaj zaenkrat končali del srednjeročnega programa, ki se je sofinanciral s sredstvi preteklega krajevnega samoprispevka. Tako smo za ureditev teh cest denar prispevali KS Črna, gozdarski obrat Ravne in SKIS. V bližnji bodočnosti bomo morali urediti še slaba dva kilometra makadamskih občinskih cest v KS Črna. Urejene imamo lokalne in občinske ceste. Nimamo pa zadovoljivo komunalno urejenih zaselkov. Neurejeno je Rudarjevo, kjer živi okrog 800 krajanov.«

»Gradnja doma je stekla. Kdaj bo dograjen?»

»V preteklem mesecu so stekla vsa pripravljala dela na gradbišču kulturnega doma v Črni. Izvedli jih bodo gradbeni delavci Kograd, TOZD Stavbenik Prevalje, delovna enota Črna. Po predhodnih pogovorih in tudi po pogodbi z izvajalcem del bi moral kulturni dom biti narejen v prihodnjem letu za krajevni praznik, torej do 13. avgusta. Želimo si, da se bodo gradbinci držali obljubljenega roka in da bodo v prihodnjem letu z lepim domom presenetili naše krajane.«

F. Rotar

DRUŠTVO INVALIDOV RAVNE

PROGRAM DELA DRUŠTVA INVALIDOV RAVNE NA KOROŠKEM ZA LETO 1979

Tudi za letošnje leto je odbor Društva invalidov Ravne pripravil predlog programa dela, ki smo ga nato potrdili tudi na občnem zboru dne 10. 6. 1979. Program obsega v bistvu dve vrsti aktivnosti:

- naloge trajnega pomena, ki se ponavljajo vsako leto, in
- občasne naloge, ki jih zajema le letošnji program dela.

Vse aktivnosti so usklajene s programom dela Zveze društev invalidov SRS, nekatere naloge pa dopolnjujejo tudi program dela občinske SIS socialnega skrbstva in SZDL.

Program sestavljajo naslednje naloge:

1. Poglobili bomo sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami (SZDL, sindikat, ZSM, ZK), da bi širše začrtali možnosti za enakopravno družbenopolitično življenje invalidnih oseb v občini.
2. Aktivno se bomo vključevali in sodelovali pri vseh akcijah, ki pomenijo izvajanje predpisov, ki urejajo socialni in materialni položaj invalidnih oseb. Tako bomo organizirali predavanje o predpisih s področja invalidsko-pokojninskega zavarovanja.
3. S sodelovanjem Zveze društev invalidov SRS bomo vzpodbudili akcijo za ustanovitev koordinacijskega odbora za delovne humanitarne organizacij pri občinskem svetu SZDL Ravne.
4. Obnovili bomo akcijo pridobivanja novih rednih članov, podpornih članov in podpornih članov pravnih oseb.
5. V društveni pisarni bomo imeli uradne ure vsako sredo od 16.—18. ure in vsak prvi petek od 10.—12. ure.
6. Pravno svetovanje za naše člane bomo imeli enkrat mesečno oziroma po potrebi.
7. Obnovili bomo akcijo, ki pomeni izobraževanje, kakšno naj bo naše okolje brez arhitektonskih in tehničnih ovir.
8. Aktivno bomo sodelovali pri organizaciji družbene samozasčite v okviru programa, ki je sprejet v občini Ravne.
9. Ob praznovanju mednarodnega dneva invalidov bomo organizirali akademijo s kulturnim programom in razgovor o problematiki zaposlovanja invalidov in varstva pri delu v okviru občine Ravne.
10. Ob desetletnem jubileju Zveze društev invalidov Slovenije se bomo udeležili osrednje prireditve v Ljubljani. V okviru našega društva pa bomo imeli ob jubileju slavnostno sejo, sejo skupščine društva, vsi krajevni odbori pa občene zbere in podelitev priznanj.
11. Posebna aktivnost bo veljala ustanovitvi aktivov invalidov v delovnem razmerju v treh OZD (Gozdarstvo Črna, Stavbenik

Prevalje in Tovarna lesovine in lepenke Prevalje).

12. Sodelovali bomo z Invalidskim športnim društvom »SAMORASTNIK« in vzpodbujali naše člane, da se bodo udeleževali organizirane rekreacije. Skušali bomo doseči cilj, da bi se vsak invalid ukvarjal vsaj z eno športno panogo.

13. V okviru programov krajevnih odborov bomo pripravili izlet za vse člane, poseben izlet in letovanje za težje prizadete člane ter novoletno obdaritev skupaj s krajevno skupnostjo.

Nesreče pri delu v juniju

Ivan Kokalj, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med demontažo elektromotorja s krčilnega stroja v kovačnici je padel s stroja, pri čemer se je udaril v koleno desne noge.

Irena Jug, TOZD energija — pri čiščenju oken kotlarne z vodo s pomočjo držala za umivanje oken ji je držalo pri padcu poškodovalo sredinec na levi roki.

Miran Štruc, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri nakladanju strojnih delov na vilicar v kovačnici mu je eden zdrsnil z vilic na nart desne noge.

Jože Oder, TOZD elektrotehniške storitve — pri montaži svetilk v garderobnih prostorih v SGV je na ravnih tleh nerodno stopil, pri čemer si je zvinil koleno leve noge.

Jože Iršič, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri brušenju kulise žerjavskih klešč s pomočjo ročnega brusilnega stroja mu je priletel obrus v desno oko.

Franc Pušnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med montažo rezervnega dela na žarilni peči se je vsul prah, pri čemer je dobil tujek v desno oko.

Fanika Lipovnik, TOZD jeklovivarna — pri brušenju ulitkov ji je brusilna plošča stisnila ulitek ob delovno mizo, pri čemer si je poškodovala sredinec desne roke.

Stjepan Trstenjak, TOZD jeklovivarna — pri zapežanju vijaka z žerjavno verigo ga je ta stisnila za palec desne roke.

Danijel Kret, TOZD valjarna — pri nameščanju gredice na valjničnico se je z nogo uprl v mrežasto ploščo, ki jo je izrinil iz ležišča. Pri tem je padel na vročo gredico ter se opeknel po mečnici desne noge in dlani leve roke.

Emil Pušnik, TOZD valjarna — pri prenašanju ležajne blazine v sklop valjarskega ogrodja mu je ta zdrsnila na levo roko ter mu porezala dlan.

Franc Oder, TOZD kovačnica — pri brušenju zagozde mu je to zavrtelo, pri čemer si je poškodoval sredinec desne roke.

Albina Lajbaher, TOZD jeklovivarna — pri brušenju ulitka na brusilnem stroju ji je ta zdrsnil, pri čemer si je poškodovala oziroma obrusila zapestje leve roke.

14. S skupnostjo socialnega skrbstva in RK bomo sodelovali pri organiziranju soseske pomoči, ki jo potrebuje več naših članov.

15. V okviru programov krajevnih odborov bomo organizirali več družabnih srečanj naših članov in podpornih članov.

16. Posebna skrb odbora društva bo, da bi se čimveč članov udeleževalo kulturnih prireditev v svojem kraju, obnovili pa bomo tudi akcijo za pridobivanje naročnikov za časopis »Iskra življenja«.

D. Žunko

Alojz Grilec, TOZD jeklovivarna — pri premeščanju zaboja z vilicarjem je dobil nogo pod zaboj, ki mu je poškodoval gleženj.

Janko Šegovec, TOZD jeklovivarna — pri zategovanju elektrode na elektro obločni peči se je z železno cevjo udaril po ušesu.

Jože Medved, TOZD kovačnica — pri sekanju odkovka pri kladiču I se mu je odsekani del skotalil na meča obeh nog.

Pavla Mlakar, TOZD jeklovivarna — pri brušenju ulitka si je poškodovala sredinec desne roke.

Angela Žlahtič, TOZD jeklovivarna — pri brušenju ulitka na brusilnem stroju jo je ta stisnil ob zaščitno ploščevino, pri čemer si je poškodovala sredinec desne roke.

Avgust Poberžnik, TOZD jeklovivarna — pri izpraznjevanju pekalnega stroja se mu je ulitek skotalil na desno roko ter mu poškodoval sredinec.

Ratko Cvjetinovič, TOZD jeklovivarna — na vogalu jeklarne je s kolesom naletel na tovarnjak, pri čemer si je poškodoval obe roki v zapestju.

Mato Bandalo, TOZD kovačnica — pri zalaganju kovanih palic v peč se je na ostrem koncu palice porezal v prstanec leve roke.

Branko Bonič, TOZD valjarna — pri izvlačevanju valjanca se je ta zataknil v talno ploščo pri žagi za razrez vročih gredic, pri tem pa si je poškodoval nart leve noge.

Štefan Pečnik, TOZD valjarna — pri zlaganju veza gredic mu je ta stisnil nart leve noge.

Štefan Finžgar, TOZD jeklovivarna — pri nakladanju karborita s pomočjo šaržirnega stroja je nerodno stopil, pri čemer je padel in si poškodoval palec na roki.

Avgust Fužir, TOZD kovačnica — pri prenašanju kovanca s pomočjo električnega mostnega žerjava je ta zanihal, pri čemer mu je stisnil gleženj leve noge ob zaboj.

Stanislav Gostenčnik, TOZD stroji in deli — pri zategovanju matice v ležečem položaju mu je ključ zdrsnil iz matice in ga udaril na glavo.

Franc Božič, TOZD vzmetarna — pri popravilu napustne peči je

odstranjeval špirale s pomočjo elektro obločnega varjenja in zato dobil vnetje oči.

Ferdo Paradiž, TOZD pnevmatični stroji — pri izpenjanju obdelovanca iz amerikanke mu je ključ zdrsil. Pri tem si je izpahnil palec na desni roki.

Marjeta Slapnik, TOZD kovinarstvo — pri jemanju materiala iz palete se je urezala na prstane desne roke.

Edvard Vamlek, TOZD stroji in deli — pri čiščenju ostružkov je z orokavičeno roko potegnil ostružek, ki mu je prerezal rokavico in sredinec na desni roki.

Franc Kotnik IX, TOZD industrijski noži — pri prestavljanju železnega zaboja mu je ta padel na kazalec desne roke in mu poškodoval kazalec.

Jože Viderman, TOZD vzmetarna — pri nalaganju vzmetnih

listov na montažni trak so ga stisnili za prstane leve roke.

Milivoj Babič, TOZD stroji in deli — pri čiščenju ostružkov je z orokavičeno roko potegnil ostružek, ki mu je prerezal rokavico in prstane na desni roki.

Ivan Nadvežnik, TOZD kovinarstvo — pri odstranjevanju odrezkov mu je odrezek na stružnici prerezal rokavico in poškodoval kazalec leve roke.

REKREACIJA IN ŠPORT

SREČANJE KOROŠKIH ŠPORTNIKOV Z REPREZENTANCO LAO

Vojaki in starešine ljubljanske armadne oblasti so se v Mariboru pripravljali na letošnje vsearmadno prvenstvo. Pred odhodom v Sombor so imeli zadnjo preizkušnjo na Ravnah, kjer so se pomerili s koroškimi športniki v rokometu, košarki, odbojki in plavanju.

Vojaki so bili dobro pripravljeni in so premočno zmagali v rokometu in košarki, kar pa je bilo pričakovano, saj so v obeh panogah nastopili številni igralci prve in druge zvezne lige. Največ gledalcev je bilo na odbojarski tekmi. Za vojake je igral večkratni državni reprezentant Dobrič iz Zragreba in tudi trije vojaki — Korošci (Krivograd, Jezernik in Lajmiš). Igralci Fužinarja so bili očitno bolj vigrani in so zmagali z 2:1. V plavanju so se vojaki v eksibicijski preizkušnji pomerili z mlajšimi pionirji Fužinarja.

Vojaki in vojni starešine so bili s srečanjem zelo zadovoljni. Večina med njimi je bila prvič na Koroškem. V železarni pa so si ogledali TOZD metalurške proizvodnje.

ATLETIKA

Na državnih prvenstvih posameznikov, ki so bila v Banjaluki, Kragujevcu, Karlovcu in Novi Gorici, so tekmovali tudi atleti Koroškega atletskega kluba.

V Banjaluki je Zora Sredenšek osvojila sedmo mesto v teku na 300 m, Darinka Štefl je bila osma na 800 m, Darja Lihteneger je bila deveta pri skoku v višino, Tanja Skuk pa je postavila osebni rekord v teku na 1500 m s časom 5,01,3.

V Kragujevcu so tekmovali mlajši mladinci. Hovnik je bil tretji v teku na 100 m s časom 11,3, Franc je osvojil četrto mesto v teku na 1500 m z ovirami, Matko Kadiš je bil deveti pri troskoku, štafeta 4 × 300 m pa je osvojila sedmo mesto v postavi: Zorman, Kadiš, Franc in Hovnik.

V Novi Gorici so tekmovali starejši mladinci. Pešič je osvojil odlično tretje mesto, Strmčnik je osvojil šesto mesto, s tem da je preskočil 190 cm.

V Karlovcu so tekmovali mlajši člani. Mitja Kadiš je bil četrti v troskoku, Štruc pa trinajsti v teku na 800 m.

ODBOJKA

Člani Fužinarja so se v prijateljski tekmi pomerili z ekipo

Davcontine iz Vidma, za katero so nastopali tudi Slovenci iz zamejstva. Naša ekipa je bila mnogo boljše in zaslužno zmagala s 3:0. Gostje iz Furlanije so bili presenečeni nad sprejemom, predvsem pa nad lepoto naše Koroške.

NAMIZNI TENIS

Na mednarodnem mladinskem prvenstvu Jugoslavije, ki je bilo v Ljubljani, se je Barbika Logar uvrstila med osem najboljših med 48 udeleženkami, Janežič pa med šestnajsterico v konkurenci 64 mladincev.

PLAVANJE

V Kranju je bilo zadnje kolo tekmovanja za pokal Plavalne zveze Slovenije za mlajše pionirje A in B. Pri pionirjih B je bil Brumen drugi na 100 m hrbtno, Pesjak pa tretji na 100 m prsno.

ŠSD GIMNAZIJA — RAVNE NAJBOLJŠA V SLOVENIJI

Na tradicionalnem tekmovanju šolskih športnih društev Slovenije je ravenska gimnazija osvojila prvo mesto med srednjimi šola-

BILI SMO GOSTJE ŠD BOR V DOLINI PRI TRSTU

Od 24. do 27. maja smo se odbojkarji ženske in moške ekipe Fužinar udeležili turnirja ob 20. obletnici slovenskega športnega združenja Bor v Dolini pri Trstu. Poleg ekip Fužinarja in Bovca so se turnirja udeležile še ekipe Habodoš iz Madžarske, Junior basala iz Torina in Metalca iz Siska. Naša dekleta so osvojila 1. mesto, moška ekipa pa 2. mesto in skupno 1. mesto. Osvojili smo tako tri skupne pokale in pokal za najboljšega igralca Fužinarja, ki je bil Danilo Tušek. To so najlepši pokali, ki smo jih kdajkoli osvojili in ki bodo krasili naše vitrine.

Srečanja odbojkarjev Bora in Fužinarja so postala tradicionalna, saj so naši odbojkarji gostovali v Trstu prvič leta 1964, torej že pred petnajstimi leti. Kot posebnost naj omenim, da je na prvem in zadnjem srečanju z Borom igral v moštvu Fužinarja naš dolgoletni član Josip Košuta.

Odbojarski turnir Bora je bil samo ena od mnogih športnih manifestacij, ki jih prireja šport-

tega priznanja vseh pravic njegovega obstoja v Italiji.

Šport tržaških Slovencev se organizirano začne leta 1882, ko so ustanovili prvo organizacijo Sokol, ki je združevala kolektarstvo, veslanje, hazeno, nogomet in drugo. Po prihodu Italije so se športniki na Tržaškem združili v enotno organizacijo — Udruženje slovanskih športnih društev, dokler jih niso fašisti leta 1927 nasilno razpustili.

Danes imajo Slovenci v okviru združenja slovenskih športnih društev v Italiji prek 30 športnih društev v tržaški in goriški pokrajini. Ena od najmočnejših je športno združenje Bor, ki se je med prvimi organiziralo po vojni in ki nesebično pomaga ostalim športnim društvom. Za svoje delo je to društvo prejelo že leta 1966 Bloudkovo plaketo.

Moč slovenskih športnikov Bora dokazuje tudi dejstvo, da so njegovi člani bili ali so državni prvaki, državni reprezentantje, deželni, pokrajinski ali mestni prvaki v atletiki, odbojki, košarki in namiznem tenisu. Športno združenje Bor šteje danes prek 400 aktivnih članov v šestih sekcijah. Organizirali so posebno športno šolo, kar je edini primer ne samo pri manjšini, temveč tudi pri Italijanih.

Kakor so nam zagotovili, so glede tega bolje organizirani kot Italijani, četudi nimajo toliko finančnih sredstev kot oni. Zanimivo je dejstvo, da mora vsak član društva govoriti slovensko. Tako se učijo nekateri otroci dvojezičnih staršev slovenski jezik, da so lahko člani društva.

Bor je edino slovensko športno društvo, ki deluje v strogem centru Trsta. To je pomembno, ker večinski narod hoče dokazati, da Slovencev ni v mestu, temveč samo na podeželju. V Trstu pa delujeta še slovensko planinsko društvo in pomorsko društvo »Sirena«.

Da imajo športna srečanja širši družbenopolitični pomen, naj pove dejstvo, da smo se takoj po prihodu udeležili polaganja venca žrtvam fašizma na veličasten spomenik v Dolini — to je spomenik, na katerega bi bil ponosen katerikoli kraj v naši domovini. Udeležili smo se tudi sprejema, ki ga nam je priredil slovenski župan Edvin Švab v Dolini in kjer se govori izključno slovensko, kljub temu da Slovenci na Tržaškem še nimajo uradno priznanja vseh pravic matere jezika. Sprejel nas je tudi predsednik kulturno prosvetne zveze Slovencev v Italiji.

Posebej naj poudarim, da smo dobili najboljše vtise z gostovanja pri naših tržaških rojakih. Vtisi niso samo športni, temveč predvsem prijateljski z velikim poudarkom na slovenski zavednosti in zavzetosti po uveljavljanju manjšinskih pravic. Kot je poudaril na sprejemu predsednik kulturno prosvetne zveze Slovencev, so športna srečanja najučinkovitejša povezava med mladimi iz matične dežele in manjšinskim narodom. Seveda pa ta srečanja niso edina, kajti tudi na področju kulture in prosvete obstajajo vezi med Ravnami in Dolino. Naj omenim samo pobrateno osnovno šolo »Prežihov Voranc« z Dolino.

Ker živimo na drugem koncu Slovenije, ki meji na naše slovenske rojake na avstrijskem Koroškem, lahko ugotovimo, da

Pred spomenikom žrtvam fašizma v Dolini pri Trstu

mi. Tekmovanje poteka vse šolsko leto. Osnovna merila so množičnost, organizacija tekmovanja in uspehi v republiškem merilu. Športnicam in športnikom gimnazije in odboru ŠSD čestitamo.

Š. F.

no združenje letos in imajo širši družbenopolitični pomen za naše zamejske slovenske rojake na Tržaškem. Temu primerno prirejajo tudi športna srečanja, v katerih dokazujejo moč manjšinskega naroda, njegovo visoko matično zavest in voljo do zakoni-

bi si enaka srečanja želeli tudi z njimi. Na njih bi lahko ugotovili enake uspehe manjšinskega naroda kot na Tržaškem. Srečanj, kot smo ga bili deležni pri športnikih Bora, pa si želimo še več — tudi na Ravnah.

Filip Rožanc

USPEH MLADIH ROKOMETAŠEV FUŽINARJA V ZR NEMČIJI

Na povabilo rokometnega kluba Ludwigsburg Obweil se je RK Fužinar udeležil mednarodnega mladinskega turnirja v Ludwigsburgu Obweil pri Stuttgartu, ki je bil 9. in 10. junija. Na turnirju je nastopalo 44 ekip iz Nemčije, Švice, Nizozemske in Jugoslavije.

Rezultati predtekmovanja

Fužinar : TV Bachum Brenschede 15 : 8 (5 : 2)

Fužinar : TV Tamm 20 : 6 (9 : 4)

Fužinar : TB Pforzheim 17 : 7 (10 : 3)

V predtekmovanju so v podskupini osvojili prvo mesto brez poraza, drugo mesto je osvojila ekipa TV Tamm.

Naslednji dan, 10. junija, se je Fužinar v igri za razvrstitev za četrt in polfinale srečal najprej z ekipo TV Haslach in jo premagal 18 : 7 (9 : 4). V četrtfinalu smo se srečali z ekipo TSV Tempelhof — Mariendorf Berlin in jo premagali z 10 : 7 (4 : 3). V polfinalu smo igrali z ekipo TV Tamm in jo premagali 13 : 8 (7 : 4). V finalu smo se srečali z ekipo TSV Bietigheim, v kateri je igral tudi nemški mladinski reprezentant. Kljub ostri, hitri in borbeni tekmi smo premagali Nemce z rezultatom 12 : 11. Tekma se je v normalnem času končala z rezultatom 9 : 9. Šele v podaljškju 2 × 5 minut smo premagali nemške vrstnike, ki so bili zmagovalci turnirja leta 1977. Finalna tekma je bila polna duhovitih akcij, zmaga Fužinarja pa vendar zaslužena, čeprav so jo sodniki na vsak način hoteli podariti svojim (nemškim igralcem). Dokaz za zaslužen zmago je tudi to, da so naši rokometasi osvojili preporno dvorano publike, ki jim je navdušeno ploskala in postali so pravi ljubljenci publike.

Ekipa Fužinarja je nastopila v naslednji postavi:

Breznik D., Rebernik M., Mrdavšič I., Škratek A., Žunec B., Hrastnik S., Haber G., Pečnik S., Keber B., Gradišnik M., Pudgar D., Golčer M. Najboljši strelci so bili: Hrastnik Sašo 28, Haber Goran 21, Žunec Branko 15 in Mrdavšič Igor 14 itd.

Čas igranja je bil 25 minut za tekmo. Kot novost naj zapišemo, da so se naši fantje prvič v življenju srečali s travnatim rokometnim igriščem, kar jih ni preveč oviralo, saj so vse tekme v predtekmovanju igrali na travi, ostale pa v dvorani. Tako je ekipa RK Fužinar osvojila brez poraza 1. mesto, drugi je bil TSV Bietigheim, 3. pa Berlin. Ekipa Fužinarja je osvojila prehodni pokal, pokal v trajno last. Izbran

je bil tudi najboljši igralec turnirja in to iz ekipe Fužinarja Hrastnik Sašo. Prav tako je bil Sašo najboljši tudi v streljanju 7-metrovk.

Zapišemo lahko, da so nas mladi rokometasi Fužinarja dostojno zastopali v tujini. Ponesli so ime železarskih Raven, Slovenije in Jugoslavije v mnoge kraje ZR Nemčije, Švice in Nizozemske. Čeprav smo gostovali v zelo razviti ZR Nemčiji, smo stanovali v šoli in spali na blazinah in v spalnih vrečah, kar je za naše razmere čudno in nemogoče, pa vendar je možno, saj je to dokazalo več kot 450 nastopajočih tekmovalcev in tekmovalk v ZR Nemčiji. Organizacija turnirja je bila več kot odlična, če si zamislimo, da so bila tekmovanja od sobote do nedelje od jutra do večera non-stop na šestih igriščih.

Mislimo, da mlade rokometase Fužinarja osvojeni prehodni pokal obvezuje, da še marliveje trenirajo in da ga v prihodnjem letu zopet poskušajo osvojiti. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehom in gostovanju v ZR Nemčiji se RK Fužinar najlepše zahvaljuje. Mladim rokometasem pa iskrene čestitke za osvojeno prvo mesto in borbene igre, ki so navdušile mnoge gledalce v ZR Nemčiji. Upamo, da bodo to pokazali tudi doma pred domačim občinstvom.

Jože Sedelšak

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

NOVI PROGRAM ZA LETO 1980

Delegati odbora so obravnavali več kot 180 predlogov in so po zelo živahni razpravi sklenili predlagati skupščini skupnosti JPTT, naj sprejme okvirni program, ki bi bil sestavljen iz 16 izdaj s skupno 36 znamkami raznih vrednosti. Od tega sestavlja polovico izdaj (7) posamične vrednosti, štiri pa po dve vrednosti. S štirimi znamkami v vsaki seriji bodo štiri izdaje; tradicionalna serija »Umetnost v Jugoslaviji skozi stoletja — reprodukcije« pa naj bi bila v letu 1980 edina izdaja s petimi vrednostmi.

Po tem predlogu naj bi s po eno znamko zaznamovali tele dogodke in osebnosti:

— stoletnico rojstva Milтона Manahija, začetnika naše foto in filmske umetnosti;

— 70-letnici rojstva pokojnega revolucionarja in politika Edvarda Kardelja je prav tako namenjena ena vrednost;

— jubileja beograjske (75.) in novosadske (30.) obletnice univerze bosta obeležena s po eno znamko, hkrati pa še 75. obletnica rojstva narodnega heroja Save Kovačevića;

— jubilej tri desetletja temeljnega zakona o samoupravljanju in 21. kongresa UNESCO v Beogradu bosta prav tako zaznamovana vsak s po eno znamko.

Po dve vrednosti bo imela izdaja s proslavo zimskih olimpijskih iger ter EVROPA-CEPT, »Radost Evrope« in varstvo človekovega okolja.

Svetlo zelenje

Po štiri vrednosti so namenjene za proslavo olimpijskih iger v Moskvi in dnevu mladosti (favnna), po štiri znamke pa tudi za tradicionalno serijo »Muzejski eksponati« ter izdajo z imenom »Kristali«.

Konec tega pregleda ima, kot je že znano, 5 znamk v seriji »Umetnost — reprodukcije«.

Delegati odbora so med obravnavo tako sestavljenega predloga programa ocenili, da je le-ta tako tematsko kot tudi vsebinsko v duhu politike skupnosti JPTT pri objavljanju priložnostnih znamk, in da je bila pri tem upoštevana zastopanje vseh naših republik in pokrajin ob nenehni skrbi, da bo tudi motivno vključena v sodobna filatelistična prizadevanja in iskanja.

V skladu s prakso, ki je že sprejeta za takšne primere, je ostalo dovolj možnosti za posa-

mezne spremembe in dopolnitve. O vseh teh predlogih so bile konzultirane prisotne družbenopolitične organizacije v republikah in pokrajinah, tako da ima predlagani program objavljanja znamk tudi s te plati svojo družbeno in politično utemeljenost in podporo.

f. u.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice **Erne Tratnik**, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti. Hvala tudi za darovano cvetje in vence ter za plosnilne besede g. dekanu.

Zalujoči hčerki in sinova z družinami

NATEČAJ

Pripravljalni odbor za proslavo 10-letnice SOZD Slovenske železarne razpisuje

NATEČAJ ZA BARVNI OVITEK ALMANAHA

Tema naj ustreza namenu.

Format — A3 (prednja in zadnja stran ovitka).

Rok — 1. september 1979.

1. nagrada — 1000,00 din

in dve odkupni nagradi.

Pravico udeležbe imajo vsi zaposleni v SOZD Slovenske železarne.

Izdelke pošljite na naslov:

Bojan Beve

SOZD Slovenske železarne

61001 LJUBLJANA

Moše Pijadejeva 5/IV, poštni predal 01-356

Gibanje zaposlenih v tovarni od 21. maja 1979 do 20. junija 1979

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Bahč Štefka	26. 12. 1950	NŠ	jeklolivarna	za določen čas
2.	Brezovnik Jožef	21. 4. 1953	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
3.	Cesnik Bilka	24. 2. 1962	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
4.	Finžgar Anica	21. 7. 1959	NK delavka	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
5.	Drušković Dina	29. 4. 1954	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
6.	Golob Stanko	1. 5. 1954	VŠ dipl. oec.	komerciala	štipendist ŽR
7.	Glavica Zdravko	13. 10. 1961	NK delavec	pnevmatični stroji	iz druge delovne organizacije
8.	Janković Mladen	8. 10. 1961	NK delavec	jeklolivarna	prva zaposlitev
9.	Jovanović Vladimir	7. 10. 1948	NK delavec	jeklolivarna	prva zaposlitev
10.	Kebić Vahid	10. 9. 1957	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
11.	Kiselak Boža	11. 1. 1960	KV prodajalka	kovačnica	za določen čas
12.	Kališnik Jožica	20. 3. 1961	NK delavka	jeklolivarna	prva zaposlitev
13.	Kladnik Ivan	14. 9. 1946	NK delavec	Kovinarstvo, Ljubno	iz druge delovne organizacije
14.	Klančnik Božo	24. 1. 1958	KV monter	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
15.	Kovačević Miloš	15. 9. 1954	NK delavec	jeklolivarna	prva zaposlitev
16.	Kraljevič Edda	23. 9. 1932	NK delavec	družbeni standard	za določen čas
17.	Laznik Milan	20. 5. 1957	KV avtoklepar	pnevmatični stroji	iz druge delovne organizacije
18.	Lorenci Marija	3. 2. 1955	KV prodajalka	valjarna	iz druge delovne organizacije (za določen čas)
19.	Lužnik Marija	5. 11. 1954	SŠ ekonomski tehnik	DS za finance	iz druge delovne organizacije
20.	Mihev Ivan	20. 11. 1959	KV strojni kovač	kovačnica	iz JLA
21.	Miškovič Niko	30. 10. 1954	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
22.	Marflak Ivan	2. 2. 1958	PK ključavničar	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
23.	Miler Srečko	15. 2. 1956	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
24.	Mlakar Bojana	4. 9. 1954	NK delavka	DS za finance	iz druge delovne organizacije
25.	Mlakar Milan	4. 4. 1962	NK delavec	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
26.	Mravljak Danilo	20. 7. 1959	NK delavec	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
27.	Mlačnik Danica	30. 11. 1953	SŠ ekonomski tehnik	DS za finance	iz druge delovne organizacije
28.	Močnik Peter	17. 2. 1952	SŠ ekonomski tehnik	DS za finance	iz druge delovne organizacije
29.	Pipan Drago	27. 8. 1959	NK delavec	kovačnica	iz JLA
30.	Pivka Marija	4. 10. 1931	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
31.	Prilasnik Katica	1. 5. 1963	NK delavka	DS kadrovske splošnih zadev	prva zaposlitev
32.	Pešl Milena	17. 5. 1959	KV kozmetičarka	komerciala	za določen čas
33.	Prelogar Franc	6. 9. 1950	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
34.	Polenik Tatjana	15. 1. 1959	NŠ	DS za gospodarjenje	iz druge delovne organizacije
35.	Potočnik Zmago	14. 12. 1951	PK ključavničar	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
36.	Rako Dragotin	15. 3. 1959	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
37.	Radović Milorad	25. 9. 1955	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
38.	Spasojevič Milan	5. 7. 1956	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
39.	Stjepanović Spasoje	1. 12. 1956	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
40.	Škodnik Milan	31. 3. 1947	NK delavec	valjarna	prva zaposlitev
41.	Špeglič Štefan	17. 1. 1954	KV avtomehanik	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
42.	Tratnik Jožef	2. 3. 1948	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
43.	Trbovšek Antonija	30. 12. 1947	NK delavka	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
44.	Trifković Drago	13. 4. 1956	KV ključavničar	Kovinarstvo, Ljubno	iz JLA
45.	Vaukman Vlado	4. 6. 1961	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
46.	Vodeb Olga	11. 4. 1955	SŠ ekonomski tehnik	DS za finance	iz druge delovne organizacije
47.	Vožič Zdravko	12. 2. 1956	KV tesar	strojno gradbeno vzdrževanje	iz druge delovne organizacije
48.	Zalesnik Franc	25. 1. 1959	NK delavec	Kovinarstvo, Ljubno	iz JLA
49.	Žaže Drago	5. 5. 1957	NK delavec	pnevmatični stroji	iz druge delovne organizacije
50.	Čaks Milena	14. 2. 1961	NŠ	družbeni standard	za določen čas
51.	Roženičnik Sonja	15. 5. 1958	KV kmet. delavec	družbeni standard	za določen čas
52.	Jereb Darja	3. 10. 1962	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
53.	Palić Filomena	24. 6. 1954	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
54.	Pajnik Serafina	12. 8. 1961	NK delavka	družbeni standard	za določen čas
55.	Dražnik Dana	4. 9. 1961	NK delavka	družbeni standard	za določen čas

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Adam Janko	18. 1. 1960	NK delavec	jeklolivarna	izključitev po sklepu DS
2.	Avdić Huso	4. 4. 1960	KV natakar	vzmetarna	dana odpoved
3.	Cifer Ivan	25. 12. 1947	KV natakar	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
4.	Daka Hajdin	12. 6. 1955	NK delavec	jeklarna	izključitev po sklepu DS
5.	Gerdej Jožef	29. 3. 1953	KV valjavec	valjarna	dana odpoved
6.	Gerdej Ljudmila	30. 7. 1956	KV natakara	družbeni standard	dana odpoved
7.	Glazer Marko	23. 2. 1954	PK žerjavovodja	jeklarna	dana odpoved
8.	Hartman Franc	8. 8. 1956	NK delavec	jeklarna	samovoljna zapustitev dela
9.	Iršič Franc	20. 1. 1929	PK žerjavovodja	valjarna	invalidska upokojitev
10.	Jereb Jože	20. 6. 1947	NK delavec	priprava proizvodnje	izključitev po sklepu DS
11.	Kogej Stane	21. 9. 1926	NK delavec	jeklolivarna	starostna upokojitev
12.	Komar Egidij	15. 4. 1958	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
13.	Kotnik Filip	30. 4. 1925	NK delavec	komerciala	invalidska upokojitev
14.	Lučić Mihajlo	27. 10. 1951	NK delavec	jeklarna	samovoljna zapustitev dela
15.	Mravljak Ivan	4. 5. 1927	KV valjavec	valjarna	starostna upokojitev
16.	Muharemi Muharem	31. 1. 1949	NK delavec	valjarna	samovoljna zapustitev dela
17.	Novak Herman	10. 11. 1935	NK delavec	jeklarna	potek del. razm. za določen čas
18.	Paradiž Jožef	3. 7. 1928	KV valjavec	valjarna	starostna upokojitev
19.	Perman inž. Ivan	18. 9. 1924	VŠ dipl. inž. kem.	kontrola kakovosti	starostna upokojitev
20.	Podjsteršek Olga	25. 5. 1935	PK žerjavovodja	vzmetarna	umrla
21.	Pogorevc Niko	26. 11. 1961	NK delavec	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
22.	Rihar Jože	12. 3. 1957	NK delavec	Kovinarstvo, Ljubno	dana odpoved
23.	Rus Franc	9. 3. 1955	KV ključavničar	stroji in deli	dana odpoved
24.	Seučnik Franc	4. 10. 1927	PK delavec	jeklarna	invalidska upokojitev

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
25.	Strojniki Ivan	26. 5. 1952	NK delavec	jeklarna	izključitev po sklepu DS v JLA
26.	Supin Jože	4. 4. 1960	KV ključavničar	Kovinarstvo, Ljubno	starostna upokojitev
27.	Ugrin Anton	6. 1. 1926	KV delavec	komerciala	izključitev po sklepu DS
28.	Vastl Zdravko	1. 1. 1954	NK delavec	jeklarna	starostna upokojitev
29.	Verhnjak Adolf	1. 2. 1919	PK delavec	jeklarna	dana odpoved
30.	Vrance Darko	1. 11. 1958	KV ključavničar	industrijski noži	starostna upokojitev
31.	Zagernik Jožef	24. 3. 1919	NK delavec	valjarna	dana odpoved
32.	Žunko Zlatko	6. 3. 1957	SŠ gimnazija	jeklolivarna	dana odpoved
33.	Kopfmajer Dušan	4. 2. 1954	NK delavec	energija	izključitev po sklepu DS

IZOBRAZBA - KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	35 — NK delavcev
1 — VS diplomirani ekonomist	3 — NS
4 — SŠ ekonomski tehniki	
1 — KV monter	Izgubili lastnost delavca
1 — KV avtoklepar	1 — VS dipl. inž. kemije
2 — KV prodajalki	1 — SŠ gimnazija
1 — KV strojni kovač	3 — KV ključavničarji
1 — KV avtomehanic	3 — KV natararji
1 — KV kozmetičarka	3 — KV valjavci
1 — KV ključavničar	3 — PK žerjavovodji
1 — KV kmetijski delavec	1 — KV delavec
1 — KV tesar	2 — PK delavec
2 — PK ključavničarja	16 — NK delavcev

Anton Ugrin, roj. 6. januarja 1926, v železarni od 8. julija 1948. dalje s prekinitvijo, nazadnje v tozd komerciala kot delovodja razkladalcev. Star. upok. 31. maja 1979

Franc Iršič, roj. 20. junija 1929, v železarni od 11. avgusta 1955 dalje, nazadnje v tozd valjarna kot čistilec garderob in pisarn. Inval. upokojen 28. maja 1979

NAŠI UPOKOJENCI

Franc Seučnik, roj. 4. oktobra 1927, v železarni od 28. aprila 1951 dalje v tozd jeklarna, nazadnje kot skladiščni delavec. Inval. upokojen 31. maja 1979

Jožef Paradiž, roj. 3. julija 1928, v železarni od 1. aprila 1946 dalje v tozd valjarna, nazadnje kot predvaljavec. Star. upok. 31. maja 1979

Ivan Perman, dipl. inž., roj. 18. septembra 1924, v železarni od 1. junija 1960 v tozd kontrola kakovosti kot vodja kemijskega oddelka. Star. upok. 31. maja 1979

Filip Kotnik, roj. 30. aprila 1925, v železarni od 16. julija 1952, nazadnje v tozd komerciala kot skladiščni delavec. Inval. upokojen 11. junija 1979

Jožef Zagernik, roj. 24. marca 1919, v železarni od 1. decembra 1948 dalje v tozd valjarna kot ogrevalac OFAG peči. Star. upokojen 27. maja 1979

Ivan Mravljak, roj. 4. maja 1927, zaposlen v železarni od 11. februarja 1946 v tozd valjarna, nazadnje kot ogrevalac OFAG peči. Star. upokojen 31. maja 1979

Stane Kogej, roj. 21. septembra 1926 zaposlen v železarni od 24. junija 1968 dalje v tozd jeklolivarna kot brusilec in izsekovalec jeklolitine. Star. upok. 31. maja 1979

Adolf Vrhnjak, roj. 1. februarja 1919, v železarni od 1. decembra 1954 dalje nazadnje kot skladiščni delavec. Star. upokojen 15. maja 1979

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar in služba za informiranje.